

Klage på Skyggekrigen

Ole K. Fostad
2024-04-19

Programmet det klages på

Brennpunkt: Skyggekrigen, en serie i 3 episoder sendt på NRK 1.

- Første episode sendt onsdag 19.4.2023 kl 20:00
- Andre episode sendt onsdag 26.4.2023 kl 20:00
- Tredje episode sendt onsdag 3.5.2023 kl 20:00

Og i tillegg to artikler NRK publiserte på NRK.no som omhandler serien:

- “Slik har vi jobbet med «Skyggekrigen»” av redaktør Eigil Sundvor, publisert 19. april 2023¹
- “Spionskipene” av Beth Mørch Pettersen *et. al.*, publisert 19. april 2023²

Innledning

Ifølge intervju med journalist Gulldahl i Nordvisjon,³ så hadde Skyggekrigen en visjon om å "riste i lesere (og regjeringer) med sannheten om hva regimet til vår store nabo i øst har blitt til", og de skulle komme med store avsløringer.

Resultatet NRK presenterte viser at de hadde problem med å finne den sannheten de mente de allerede visste var der. Hva gjorde NRK da? Ambisjoner og visjonen om store avsløringer ser dessverre ut til å ha latt sannheten i stikken. Det mener jeg at ikke er journalistikk, men en helt annen sjanger.

Programmet tilfredsstillter etter min mening på ingen måte kravene som er nedfelt i NRK-plakaten og Vær Varsom-plakaten. Det mener jeg er kritikkverdig og jeg mener at Kringkastingsrådet må kritisere NRK for dette.

Alvorlighetsgraden av forholdene som vil bli dokumentert i klagen er av en slik art at det også er på sin plass at rådet vurderer om materialet NRK har publisert er omfattet av straffelovens §255 b: Har NRK forsøkt å vekke mistanke om at en straffbar handling er begått, uten at den er det?

Klagen vil først gjengi NRKs påstand som er gjenstand for klagen og deretter grunnlaget NRK har publisert for å grunnngi påstanden. Klagen vil så gå gjennom detaljene i grunnlaget NRK har presentert, før de konkrete klagepunktene som bes drøftet blir framsatt.

1 <https://www.nrk.no/dokumentar/slik-har-nrk-jobbet-med-brennpunkt-serien-skyggekrigen-1.16378968>

2 <https://www.nrk.no/nordland/xl/fiskebater-og-andre-fartoy-fra-russland-kan-drive-spionasje-og-etterretning-i-norge-1.16371100>

3 “Skyggekrigen”: Refleksjoner etter det store samarbeidet, 6. juli 2023:
<https://www.nordvisjon.org/nyheder/skuggkriaget-saa-gick-samarbetet-till/>

NRKs påstand

NRK mener de har vist at russiske sivile skip kan ha vært benyttet til etterretningsvirksomhet langs kysten av Norge. De har gjort det de sier er en systematisk gjennomgang av spor etter fartøy som de påstår viser at minst 50 russiske skip i ti år har hatt mulighet til å samle informasjon i det skjulte. De hevder at de har avdekt en omfattende, systematisk og langvarig russisk etterretningsvirksomhet i Norden.

Sitat fra artikkelen Spionskipene: “En systematisk gjennomgang av sporene viser at minst 50 skip i ti år har hatt mulighet til å samle informasjon i det skjulte.”

Sundvor uttalte i artikkelen sin: “... bildet som avtegner seg er likevel tydelig. Det viser en omfattende, systematisk og langvarig russisk etterretningsvirksomhet i Norden.”

Grunnlaget for påstandene som NRK har presentert

Materialet NRK har publisert som grunnlag for å anklage de russiske sivile fartøyene for “omfattende, systematisk og langvarig russisk etterretningsvirksomhet i Norden” er spor etter fartøy som de hevder beveget seg på måter som ikke kan forklares med normal aktivitet, og funn av militært kommunikasjonsutstyr på sivile fartøy. Programansvarlig Eigil Sundvor skrev:⁴

“Ser vi fartøyenes bevegelser i det store bildet, kombinert med funn av militært kommunikasjonsutstyr ombord, mener vi det er viktig å synliggjøre kapasiteten som ligger i den russiske fiskeflåten som opererer langs vår kyst.”

Fartøy som beveger seg unormalt

I artikkelen “Spionskipene” beskrev NRK hvordan de har undersøkt de sivile russiske fartøyene. Ved hjelp av posisjonsinformasjon som fartøyene selv sendte gjennom AIS-systemet, har de sett etter russiske fartøy som de hevder har beveget seg på måter som ikke lar seg forklare ved normal aktivitet. Sitat fra “Spionskipene”:

“Videre har vi lett etter navngitte eksempler som er publisert andre steder, eller fartøy som vi har kommet over gjennom andre journalistiske metoder. Samtidig har vi kartlagt flyplasser, militære treningsområder, Nato-øvelser og andre områder av interesse. Her har vi sett etter russiske fartøy som beveger seg på måter som ikke lar seg forklare ved normal aktivitet.”

Det materialet NRK har publisert som angivelig viser “russiske fartøy som beveger seg på måter som ikke lar seg forklare ved normal aktivitet” finnes i artikkelen “Spionskipene”. Der viser de fem bilder av AIS-spor etter forskjellige fartøy; “Russisk fiskefartøy 1”, “Russisk fiskefartøy 2”, “Øvingsområdet for ubåter”, “Frakteskipet” og “Det statlige forskningsskipet”.

Tråleren Taurus

Utgangspunktet for å mistenke tråleren Taurus for spionasje ser ut til å være en ubekreftet historie fra de “hemmelige tjenestene”, gjengitt i artikkelen Spionskipene, som påstår at en

4 <https://www.nrk.no/dokumentar/slik-har-nrk-jobbet-med-brennpunkt-serien-skyggekrigen-1.16378968>

russisk etterretningsoffiser var ombord på tråleren. Da han forlot fartøyet hadde han angivelig med seg en bag som spanerne mistet av synet, før de så at han forsvant over grensa til Russland.⁵ For å bygge opp under denne ubekreftede påstanden og vise at Taurus spionerte, publiserte NRK i samme artikkel fire videoer av AIS-spor av angivelig unormal aktivitet fra tråleren; utenfor Andøya, nord for Andøya, seilas sørover til Ålesund og sirkling i Malangsfjorden.

I tillegg viste de tre videoer av AIS-spor der tråleren skal ha passert amerikanske atomubåter, en gang utenfor Hekkinga, to ganger forbi Tønsnes i 2021 og en gang i desember 2022. Ved den siste passeringen forsøkte også journalist Eriksen å vise at tråleren spionerte da hun fulgte etter fartøyet i en egen båt i det hun betegnet som en "aksjon". Dette ble vist i andre episode av Skyggekrigen.

NRK påsto i artikkelen "Spionskipene" at de har avdekt at tråleren har passert amerikanske atomubåter fire ganger: "Sporene etter «Taurus» viser at de siger forbi når amerikanske atomubåter kommer til overflaten. Vår kartlegging viser at det har skjedd minst fire ganger i løpet av de siste årene."

De gamle sovjetiske radioene

NRK ble tipset av en "hemmelig kilde", og støttet seg på en anonym kilde, "James", og sikkerhetspolitiet i artikkelen Spionskipene. Sikkerhetspolitiet er en del av de "hemmelige tjenestene" som var kilden til den forannevnte ubekreftede historien om etterretningsagenten som pekte ut tråleren Taurus som spionskip.

De angivelig helt moderne fartøyene ble påstått å ha gamle militærradioer "bak en låst dør på et lavere dekk". Den anonyme kilden påsto at radioene var både sendere og mottakere. Sikkerhetspolitiet representert ved sjefen i Finnmark, Johan Roaldsnes, hevdet at radioene gav militære muligheter fordi de kunne sende og motta militære meldinger.

Transkripsjon av NRK-journalist Håvard Gulldahl, 29:45 ut i første episode av Skyggekrigen:

"Vi har møtt med en hemmelig kilde i dag. Han fortalte at her i Kirkenes så hadde politi og tollvesen kontroll på to russiske båter. Det var en båt som heter "Ester" og en som heter "Lira". Og det som dem oppdaga ombord, så var det to gamle militærradioer. Som sto i en helt moderne båt. Og den var betjent."

Sitat fra artikkelen Spionskipene, den anonyme kilden "James" uttalte: "– Fra bildene kan jeg se at dette er maritimt utstyr, og det kan brukes både til å sende og motta samtaler og morsesignaler."

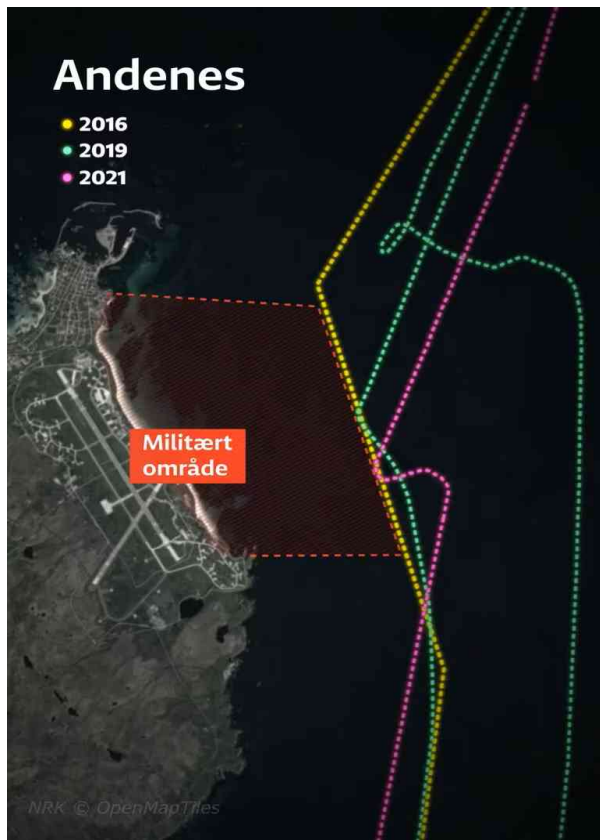
Videre fra artikkelen: "Sjef for PST i Finnmark, Johan Roaldsnes, sier dette er noen av funnene som har forsterket deres mistanke om at det blir drevet spionasje fra vanlige fiskefartøy. Han mener en slik radio kan gi militære muligheter. – De kan jo sende ut militære meldinger og motta meldinger."

5 <https://www.nrk.no/nordland/xl/fiskebater-og-andre-fartoy-fra-russland-kan-drive-spionasje-og-etterretning-i-norge-1.16371100>

Detaljert gjennomgang av materialet NRK publiserte

Fartøy som beveger seg unormalt

Russisk fiskefartøy 1

Figur 1: NRKs dokumentasjon i artikkelen Spionskipene: **Russisk fiskefartøy 1** “De stiplede linjene viser sporene etter et russisk fiskefartøy. På Andenes i Nordland har Forsvaret hatt en større base for overvåkingsfly, raketttskytefelt og militært øvingsområde. Ofte med besøk fra USA og andre Nato-allierte.”

Figur 2: Trivielt uttrekk av annen trafikk fra samme kilde som NRK benyttet, Kystdatahusets API, viser at “Russisk fiskefartøy 1”, tråleren “Melkart 4”, daverende “Kapitan Varganov”, IMO 8714530, ble møtt av ei redningsskøyte fra Andenes hver gang den passerte.

NRK viste AIS-spor etter en tråler som satt av og tok ombord los fra losstasjonen på Andenes og hevdet at det ikke var normal aktivitet. De indikerte at sporene viste etterretningsaktivitet mot flystasjonen på Andenes. Det er trivielt å undersøke dette ved å hente ut annen trafikk i same området fra Kystdatahusets API, det samme grensesnittet som NRK benyttet.

Vardø sjøtrafikksentral, avdelingen for hav- og kystovervåking bekreftet det AIS-sporene viste, fartøyet satt av og tok ombord los.⁶

⁶ Kystverkets saksnummer 2022/1781, dokumentnr. 80 (se også appendiks 1): https://einnsyn.kystverket.no/publikum/KYSTVERKET_PROD/RegistryEntry/138158

Russisk fiskefartøy 2

“Russisk fiskefartøy 2”, “Norvezjskoje More”, er en russisk fabrikktråler designet av Skipsteknisk i Ålesund. Den ble levert fra verftet i Vyborg høsten 2021⁷ og seilte deretter til Ålesund for å bli ferdigstilt. Her jobbet norske firma med idriftsettelse, bl.a. av fryseanlegget ombord.

To dager før fartøyet forlot Ålesund, etter et opphold på knappe to måneder, gjorde skipet en testtur i Storfjorden og Vartdalsfjorden med retur dagen etter. Ifølge en kilde med godt kjennskap til prosjektet er dette helt vanlig framgangsmåte for nybygg. Forsvaret kunne opplyse følgende:⁸

“Fartøyet NORVEZHKOYE MORE, IMO: 9836165 hadde i tidsperioden for forespørsel om innsyn anløp til norsk havn med formålet reparasjoner. I forbindelse med disse reparasjonene er det normalt at fartøyene gjennomfører tester for å påse at alt fungerer. Det nevnte fartøyet har blant annet gjennomført tråltesting med åpen trålsekk i Vartdalsfjorden og Storfjorden som sporhistorikken i vedlegg til innsynssaken viser. Forsvaret har ingen holdepunkter for å si at det har vært utført målinger eller registreringer utover det som må antas nødvendig som ledd i normal navigasjon.”

Et nybygg som gjorde en testtur for å verifisere at utstyret fungerte, AIS-spor med en helt normal forklaring.

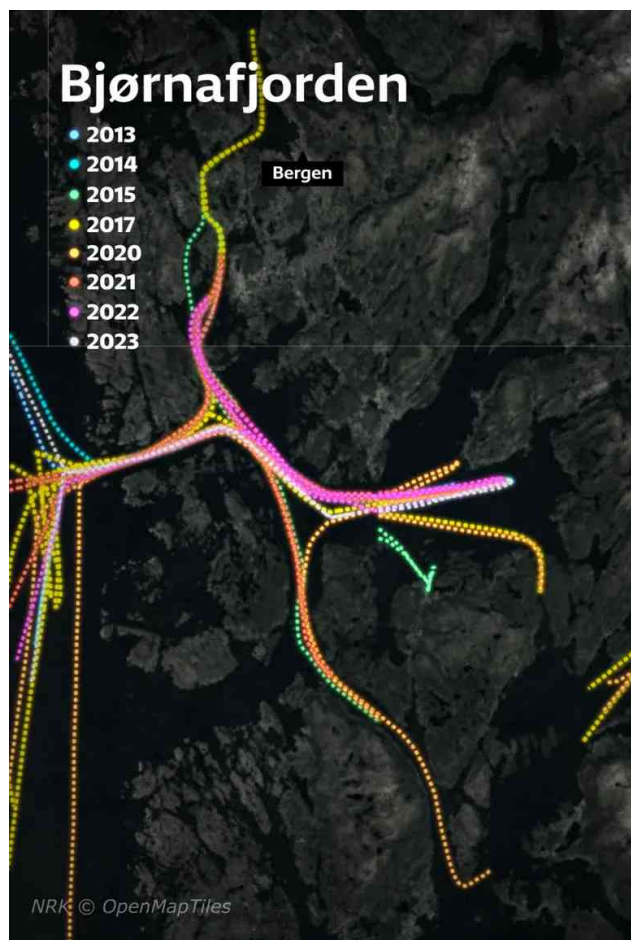

Figur 3: NRKs dokumentasjon i artikkelen Spionskipene: **Russisk fiskefartøy 2** “Et annet russisk fiskefartøy seiler frem og tilbake i flere av fjordene på Sunnmøre. Forsker Ståle Ulriksen mener at dette kan være et eksempel på at de kartlegger bunnforholdene i norske fjorder.”

7 VESSEL REVIEW | Norvezhskoye More – Ice-class trawler to operate in Russia’s Northern Fishery Basin By Baird Maritime - November 5, 2021: <https://www.bairdmaritime.com/fishing-boat-world/processing/vessel-review-norvezhskoye-more-ice-class-trawler-to-operate-in-russias-northern-fishery-basin/>

8 Forespørsel om innsyn i hva en utenlandsk tråler har meldt som begrunnelse for å benytte territorialfarvannet, innsynsak 2023022130, postmottak@mil.no

Øvingsområdet for ubåter

Figur 4: NRKs dokumentasjon i artikkelen Spionskipene: **Øvingsområdet for ubåter** “Bjørnafjorden i Vestland er ofte i bruk som øvingsområde for Norge og Natos ubåter. Flere russiske sivile skip har lagt seilassen hit, uten at de har gjort anløp her. Noen farer fram og tilbake, før de forlater fjorden igjen.”

avvik av betydning. Spesielt rettet til media skrev Forsvaret at “Matrista” ble flyttet til Strandvikflaket fra en tilvist ankringsplass i Fensfjorden som ble stengt på grunn av dårlig vær.

Fartøyene blir altså tilvist ankringsplass, interessant. Det er neppe russisk etterretning som står for denne tilvisningen når det opplyses i en pressemelding fra Forsvaret. Likevel viste NRKs spionjegere altså AIS-sporene etter dette fartøyet blant de uforklarlige. “Volk Arktiki” som søkte ly i 2023 ble visitert av politi og kystvakt og heller ikke her ble det funnet noe mistenkelig ifølge Bergens Tidende.¹¹ Men også dette fartøyet har NRK inkludert blant de uforklarlige AIS-sporene

Det ser ut som om NRK har hatt litt tekniske problem med visningen av AIS-sporene fra Bjørnafjorden. Dette er feil i NRKs visning og ikke et eksempel på at russiske fartøy har slått av AIS-senderen. Ifølge NRK hadde flere russiske sivile skip lagt seilassen dit, uten at de hadde gjort anløp der. Noen “fartet fram og tilbake”, før de forlot fjorden igjen.

NRK viste spor etter ni fartøy som hadde ankret opp på Strandvikflaket, en av Kystverkets forhåndsevaluerte nødhavner,⁹ se figur 5, og ett fartøy som hadde ankret opp på ankringsområdet rett vest for Selsneset. I tillegg viste de spor etter to fraktestartøy som seilte gjennom Lukksundet og inn Hardangerfjorden til Odda og Tyssedal, og ett fartøy utenfor Våge.

Hvordan havnet fartøyene på Strandvikflaket? Kan det være styrt av russisk etterretningsvirksomhet mot Natos og Norges ubåter slik NRK hevder er en mulighet? Et søk på “uvær” i Sør-Norge i tidsrommet fartøyene lå til anker gav resultat for alle sammen. Stengte veier og innstilte ferjer, se appendiks 2.

Forsvaret sendte ut en pressemelding 1. januar 2023 om Matrista, et av fartøyene som ankret opp i 2022.¹⁰ Mannskap fra fregatten “KNM Otto Sverdrup” visiterte tråleren som hadde søk ly for dårlig vær. De fant ingen

9 <https://filer.kystinfo.no/beredskap/Nodhavn/Vest/Placeofrefuge183.pdf>

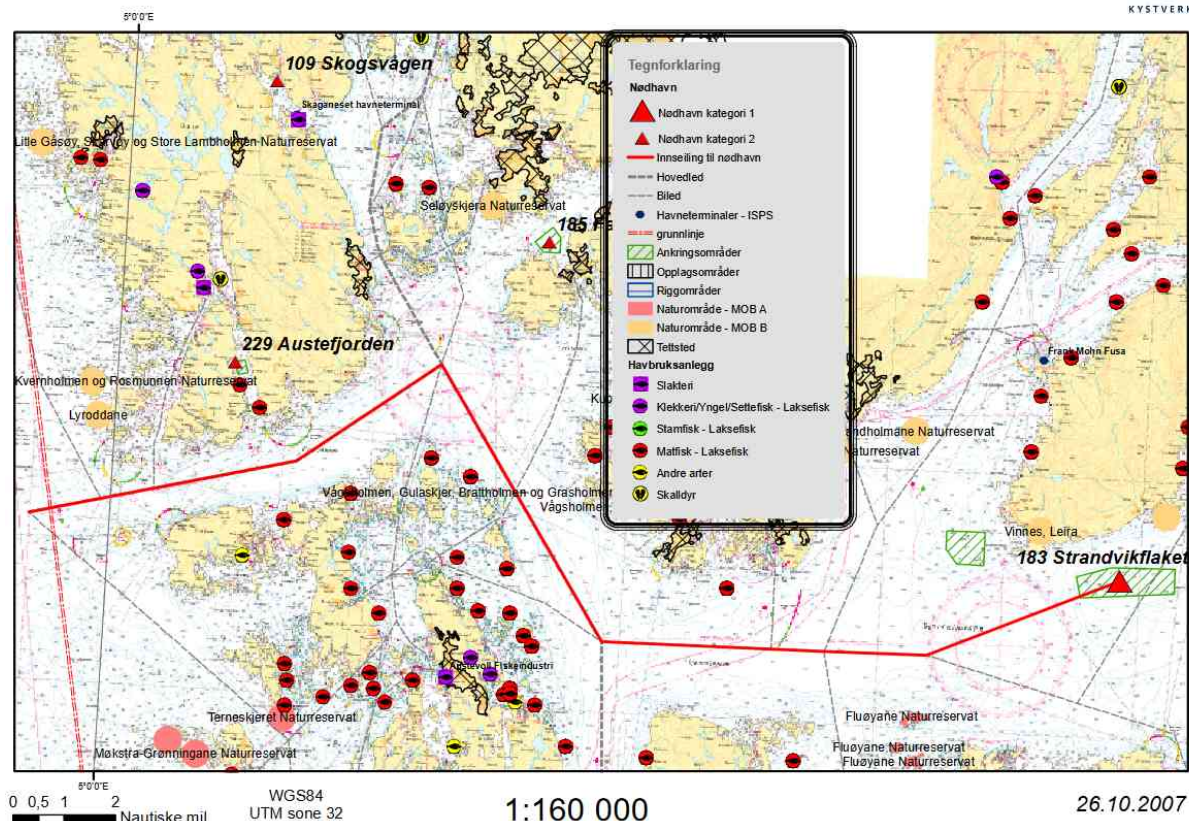
10 Forsvaret visiterte russisk fiskefartøy, Publisert 1. jan 2023:

<https://www.forsvaret.no/aktuelt-og-presse/presse/pressemeldinger/forsvaret-visiterte-russisk-fiskefartoy>

11 Her kontrollerer politiet den russiske fiskebåten, Publisert: Publisert: 11. januar 2023:

sine.

Nødhavner Faktaark

Figur 5: Nødhavn: 183 Strandvikflaket er en av Kystverkets forhåndsevaluerte nødhavner. Hit sender Sjøtrafikksentralen fartøy for shelter og FOH tilviser ankringsplass i forbindelse med kommende uvær.

Alle de oppankrede fartøyene har ifølge Sjøtrafikksentralen og FOH blitt henvist til ankringsplassen pga. dårlig vær.

Sjøtrafikksentralen opplyste at fem av fartøyene hadde fått innvilget shelter/nødhavn av dem og at de fem andre fartøyene var tilvist plass av Forsvarets Operative Hovedkvarter. I tillegg kommenterte de følgende:¹²

"Mange av skip listet opp er mellomstore lastefartøy som ofte seiler med dekkslast, noe som gjør de utsatt for vær og vind og da spesielt bølgehøyde. Noe det til tider kan være mye av rundt Stadt, Jærens rev og i Nordsjøbassenget.

Se vedlagt bilde under av «Mekhanik Fomin» som i mars 2017 fikk problemer utenfor Vesterålen pga dårlig vær: Vi måtte ta fartøyet inn til kai for å få justert lasten."

<https://www.bt.no/nyheter/lokalt/i/nQvQ3m/her-kontrollerer-politiet-den-russiske-fiskebaaten>
12 Utenlandske fartøy i Bjørnafjorden, saksnummer 2022/2685, dokumentnummer 7, se også appendiks 2:
https://einnsyn.kystverket.no/publikum/KYSTVERKET_PROD/RegistryEntry/141876

Figur 6: «Mekhanik Fomin» som i mars 2017 fikk problemer utenfor Vesterålen pga dårlig vær

Om de fem fartøyene som ble godkjent for oppankring på Strandvikflaket av FOH opplyste sjef Overvåkningssenteret J3, komandørkaptein ved Forsvarets operative hovedkvarter, Rikard Hanssen:¹³

"Alle ankringene du lister opp har skjedd på grunn av været. De har ankret på bakgrunn av kommende værsystemer, noe som ikke er uvanlig for denne typen fartøy.

Hvis vi nekter dem å ankre opp kan det resultere i at de kommer i nød og vil hevde «Force Majeure» for deretter å seile inn på kysten og søke le uten at vi (Norge) i større grad kan påvirke hvor de legger seg."

13 Utenlandske fartøy i Bjørnafjorden, saksnummer 2023030749, postmottak@mil.no

Hva så med sporene utenfor Våge som gir dekning for NRKs opplysning om at “noen farter fram og tilbake” i Bjørnafjorden? Finnes det en forklaring på disse sporene?

Tysnesingen meldte at seilskipet “SS Sjtandart”, en kopi av et skip som ble bygd på begynnelsen av 1700-tallet, skulle komme til Tysnesfest i 2015.¹⁴

“Den fyrste «Sjtandart», som vart bygd etter det britiske admiralitetets spesifikasjonar, segla frå 1703 til 1719. Dagens kopi av «Sjtandart» vart sjøsett i St. Petersburg 1999 ... Når SS Sjtandart besøker Tysnes vil dei ha ope skip, segltrening på fjorden og ikkje minst sjørøvershow!”

Etter besøket i Våge fortsatte “Sjtandart” til Ålesund for å delta i “Tall Ships Race”.¹⁵ Dette fartøyet mener NRK det er viktig å påpeke at kan ha drevet etterretningsvirksomhet mot Natos og Norges ubåter. Eller kan det ha vært seiltrening skipet drev med?

Figur 7: SS Sjtandart, ei seilskute som deltok i “Tall ships Race” og som ifølge NRK “fartet fram og tilbake” for å drive etterretningsvirksomhet mot Natos og Norges ubåter, litt av en kapasitet for ei sjørøverskute. Er det grunn til å tro på det?

14 SS Shtandart til Tysnesfest! Publisert 23/4/2015: <https://tysnesingen.no/ss-shtandart-til-tysnesfest/>

15 The Tall Ships Races Ålesund 15.-18.7.2015, Ships:

<https://web.archive.org/web/20160327195635/http://tallshipsalesund.no/en/ships/ships>

Frakteskipet

Figur 8: NRKs dokumentasjon i artikkelen Spionskipene: **Frakteskipet** “Det russiske frakteskipet har flere år på rad sirklet utenfor Andøya. Like utenfor Andenes er det et forbudt militært område. Analysen vår viser at flere sivile russiske skip går forbi området, flere stanser og sirkler like ved.”

NRK viste AIS-spor etter et frakteskip som satt av og tok ombord los fra losstasjonen på Andenes og hevdet at det ikke var normal aktivitet. De indikerte at sporene viste etterretningsaktivitet mot flystasjonen på Andenes. Det er trivielt å undersøke dette ved å hente ut annen trafikk i same området fra Kystdatahusets API, det samme grensesnittet som NRK benyttet.

Vardø sjøtraffikksentral, avdelingen for hav- og kystovervåking bekreftet det AIS-sporene viste, fartøyet satt av og tok ombord los.¹⁶

Figur 9: Trivielt uttrekk av annen trafikk fra Kystdatahusets API viser at “Frakteskipet”, “Mekhanik Kraskovskiy”, IMO 8904458, ble møtt av ei redningsskøyte fra Andenes hver gang den passerte. Litt mangelfull "analyse" fra NRKs gravejournalist kan vi vel si.

16 Kystverkets saksnummer 2022/1781, dokumentnr. 80 (se også appendiks 3):
https://einnsyn.kystverket.no/publikum/KYSTVERKET_PROD/RegistryEntry/138158

Det statlige forskningsskipet

Fartøyet kan taue én seismisk kabel og var utstyrt med to enstråle ekkolodd.¹⁷ Én kabel betyr at skipet kan utføre en 2-dimensjonal kartlegging av berggrunnen i vertikalplanet under linjen skipet seiler,¹⁸ og enstråle ekkolodd gir dem mulighet til å kartlegge havdybden rett under fartøyet.¹⁹ Det var også en tredjepart ombord som opererte eget utstyr, et gravitometer og et magnetometer som ble tauet bak fartøyet.²⁰

Utstyret ombord på “Akademik Lazarev” er fullstendig uegnet til å kartlegge rør og kabler på havbunnen slik NRK påsto. Så hvor fikk NRK påstanden fra?

“Skyggekrig”-sjef Eigil Sundvor brukte DN's omtale i 2021²¹ som begrunnelse.²² Ifølge DN hadde Næringslivets Sikkerhetsråd fulgt «Akademik Lazarev»s bevegelser på norsk sokkel i en periode. De mente at skipet tilsynelatende hadde drevet med omfattende kartlegging av kritisk norsk infrastruktur, som kabler og rørledninger. Rådet hadde også i lengre tid fått inn flere bekymringsmeldinger fra aktører i olje- og gassbransjen, og skipet hadde angivelig tauet en “slepesonar”.²³

Men kan dette virkelig stemme, har fartøyet tauet kartleggingsutstyr som ikke var en del

17 M/V Akademik Lazarev, arkivert May 21, 2019:

<https://web.archive.org/web/20191027103114/http://www.smng.com/services/marine-operations/deep-sea-vessels/academician-lazarev>

18 What is the difference between 2D vs. 3D seismic data? Arkivert 7 Jul 2022:

<https://web.archive.org/web/20220707132106/https://ncs-subsea.com/media/introduction-to-2d-vs-3d-seismic-data/>

19 Underwater Frontiers: A Brief History of Seafloor Mapping:

<https://www.arcgis.com/apps/MapJournal/index.html?appid=4718c81ade5e4fada01797fc175c796e>

20 Marine Magnetometer: <https://www.who.edu/what-we-do/explore/instruments/instruments-sensors-samplers/marine-magnetometer/>

21 OPERASJON LAZAREV: Slår alarm om kartlegging av Norges kritiske infrastruktur, DN 22. oktober 2021:

<https://www.dn.no/magasinet/dokumentar/spionasje/russland/etterretningstjenesten/operasjon-lazarev-slar-alarm-om-kartlegging-av-norges-kritiske-infrastruktur/2-1-1085420>

22 Svar til Ole Fostad, Klassekampen 3. juni 2023: <https://klassekampen.no/artikkel/2023-06-03/debatt-svar-til-ole-fostad>

23 Side scan sonar: <https://web.archive.org/web/20230911053450/http://sonar.eu5.org/?p=62>

Figur 10: NRKs dokumentasjon i artikkelen Spionskipene: Det statlige forskningsskipet “Dette er sporene etter «Akademik Lazarev». Med utstyret de har kan de kartlegge bunnforhold som viser hvor fiber- og strømkabler, og olje- og gassrør går. Vi har spurt rederiet om bevegelsene, men ikke fått noe svar.”

av den godkjente undersøkelsen over halvparten av Norges økonomiske sone?

Under en slik undersøkelse har oppdragsgiveren hele tiden en representant ombord og ved disse undersøkelsene var det også en tredjepart ombord som opererte eget utstyr. Begge avkrefter at skipet tauet noen “slepesonar”.²⁴ Fartøyet kunne ikke kartlegge kabler og rørledninger med utstyret de hadde ombord, og at de skulle ha tauet “slepesonar” mangler forankring i virkeligheten.

De oppgitte referansene viser en mann som holder et magnetometer og en som holder en “side-scan”-sonar. Enhetene har ytre likhetstrekk som kan ha blitt brukt til å lage beskyldningen om at seismikkfartøyet tauet en "slepesonar".

Figur 12: En mann som holder et magnetometer

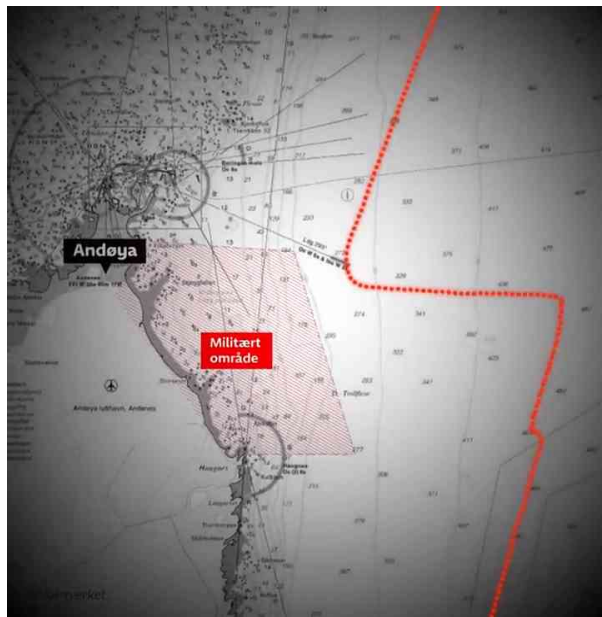

Figur 11: En mann som holder en “side-scan”-sonar

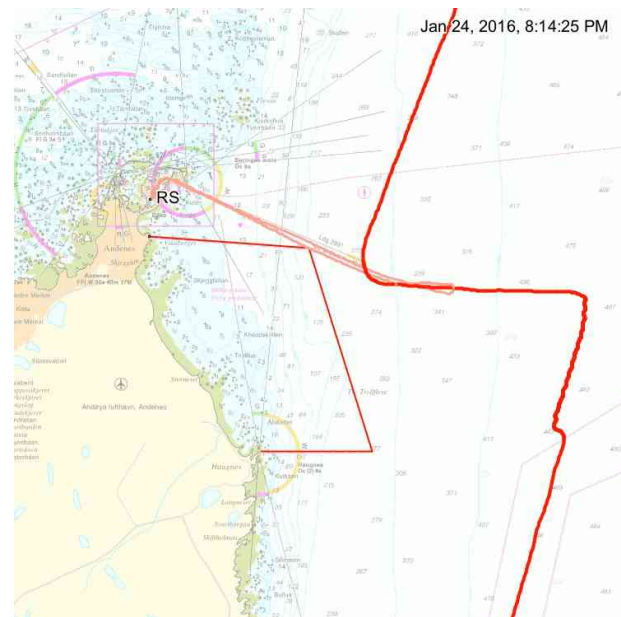
24 En balansert historie, NRK? Klassekampen, 13 mai 2023: <https://klassekampen.no/artikkel/2023-05-13/en-balansert-historie-nrk>

Tråleren Taurus

Utenfor Andøya

Figur 13: NRKs dokumentasjon i artikkelen Spionskipene: AIS-sporene etter «Taurus» viser at tråleren i slutten av januar 2016 seiler nordover, før de plutselig setter kursen rett mot det forbudte militære øvingsområdet utenfor Andøya.

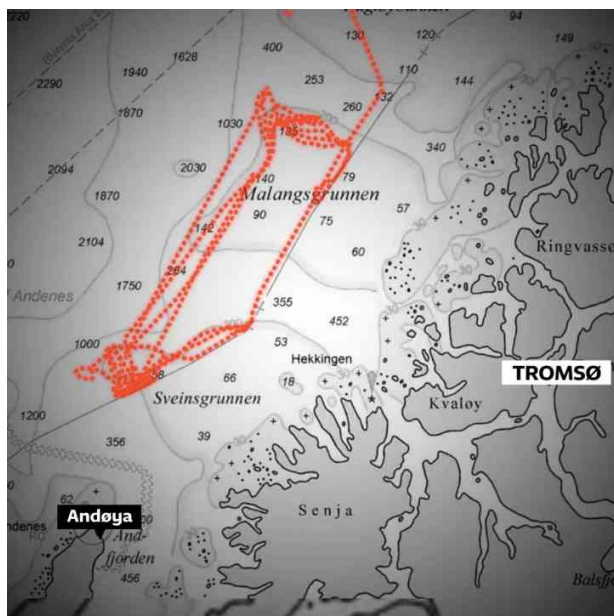
Figur 14: "Taurus" utenfor Andøya. AIS-sporene viser at fartøyet ble møtt av redningsskøyta RS Dagfinn Paust og satte av los.

NRK mente at det var var mistenkelig at tråleren Taurus "plutselig satte kursen mot det forbudte militære øvingsområdet utenfor Andøya".

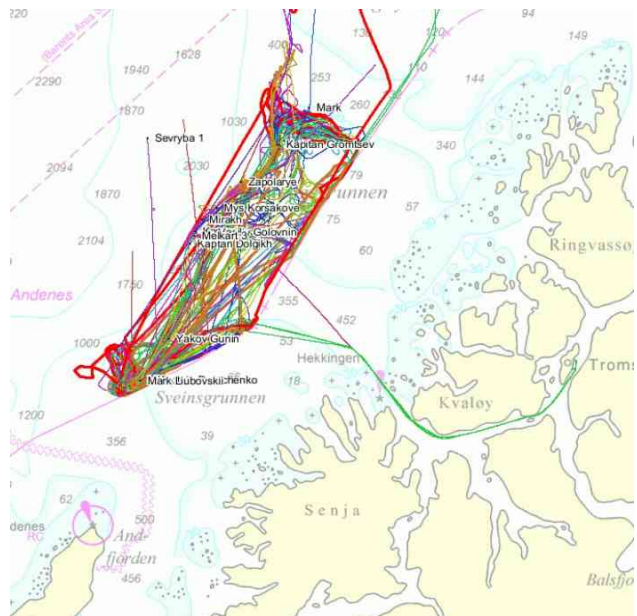
Enda en gang viser det seg at ved å se etter annen trafikk hos Kystdatahuset, den samme kilden som NRK benyttet, så er det trivielt å se at også Taurus ble møtt av ei redningsskøyte fra Andenes. Og igjen bekreftet kystovervåkningen at de satte av los.²⁵

25 Svar fra Kystverket, saksnummer 2022/1781, dokumentnummer 80 (se også appendiks 4): https://einnsyn.kystverket.no/publikum/KYSTVERKET_PROD/RegistryEntry/138158

Nord for Andøya

Figur 15: NRKs dokumentasjon i artikkelen Spionskipene: De røde AIS-sporene på sjøkartet viser at tråleren «Taurus» har seilt nord for Andøya i april 2016. I samme periode var det varslet en skyteøvelse i området.

Figur 16: Fartøyene som er vist i figuren som fisket med Taurus er foruten Taurus selv: Koruns, Sevryba 1, Kaptain Durachenko, Yakov Gunin, Karelia II, Mark Liubovskii, Kaptan Dolgikh, Mys Korsakove, Vasiliy Golovnin, Kaptan Gromtsev, Melkart 3, Mirakh, Zapolarye, Strelets, Mark

I det samme området som Taurus befant seg da NRK mente at fartøyet kunne ha spionert på en skyteøvelse, fiskebankene Sveinsgrunnen og Malangsgrunnen,²⁶ var det samtidig tilsvarende AIS-spor etter mer enn 15 andre trålere.

Skreien gyter her i mars og april og det ser altså ut som om det var godt fiske og at “Taurus” drev med det fartøyet var laget for, å fiske. En tråler som fisker kvalifiserer vel som normal aktivitet.

En som har kjennskap til hvordan dette foregår, en fisker, fortalte at fordi området av fiskebankene disse utenlandske trålerne har tilgang til på utsiden av territorialgrensen er så lite, så samarbeider de og går i ring. Hver tråler skyter (legger ut) trålen rett før området med fisk og sirkler så rundt for å gjenta operasjonen mens andre fartøy passerer området med fisk.

Hadde det vært en idé for gravejournalistene på spionjakt å bruke en fisker som kilde når de anklaget andre fiskere for å lage spor som de selv fant på at ikke kunne forklares? På fiskebankene utenfor Troms. I gytetida for skrei. Ifølge NRK, nei.

26 Det beste fisket på Malangsgrunnen er i mars og april når skreien gyter ifølge [denne bloggen](#). Og Taurus var der i april. [Havforskningsinstituttet kartla gytebestanden av skrei](#) fra Malangsgrunnen i nord via Sveinsgrunnen og rundt hele Lofoten i 2020.

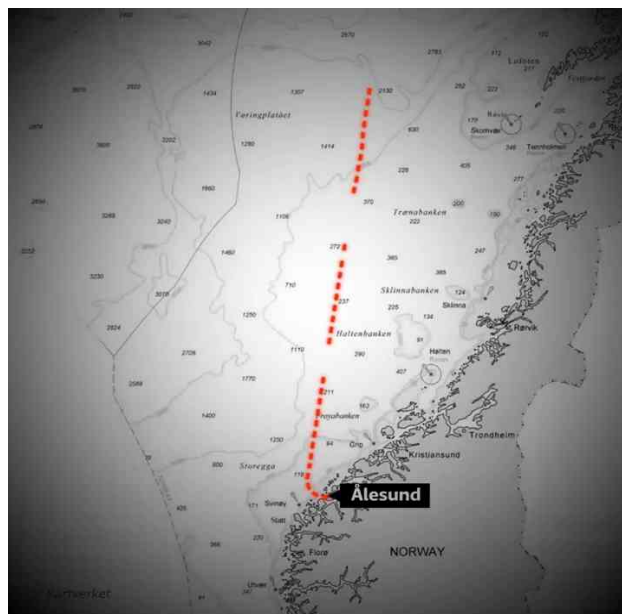
Seilas sørover til Ålesund

NRK mente at Taurus kunne ha seilt sørover fra Spitsbergen til Ålesund for å spionere på en NATO øvelse. Det viser seg at fartøyet gikk videre fra Ålesund til Vegsund, noen nautiske mil øst for Ålesund, og deretter inn i flytedokka på et skipsverksted.

Alle skip må i dokk for reparasjon og vedlikehold fra tid til annen, det er helt normalt. Også dette er det trivielt å finne, det er bare å grave bitte litt lenger fram i tid enn første mulighet til å hevde at aktiviteten ikke kan forklares.

Figur 18: "Taurus" gikk videre til Vegsund etter å ha kommet til Ålesund i november 2018.

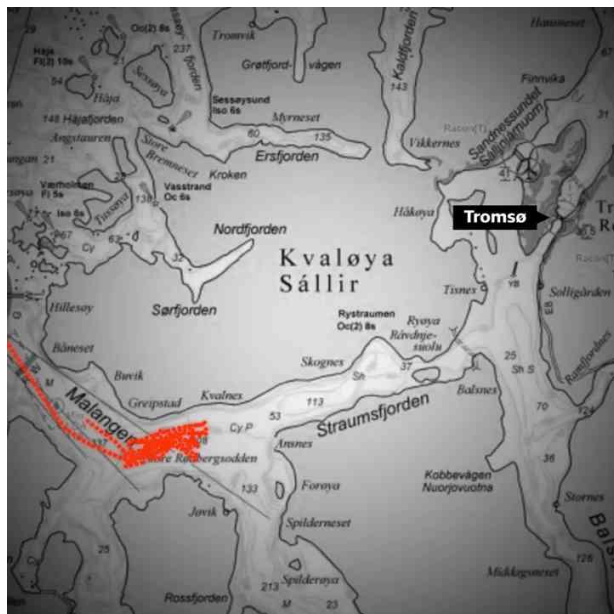

Figur 17: NRKs dokumentasjon i artikkelen Spionskipene: De røde AIS-sporene viser at «Taurus» seiler sørover i slutten av oktober 2018. De setter kursen rett mot Ålesund. I samme periode er det en stor Nato-øvelse i Trøndelag.

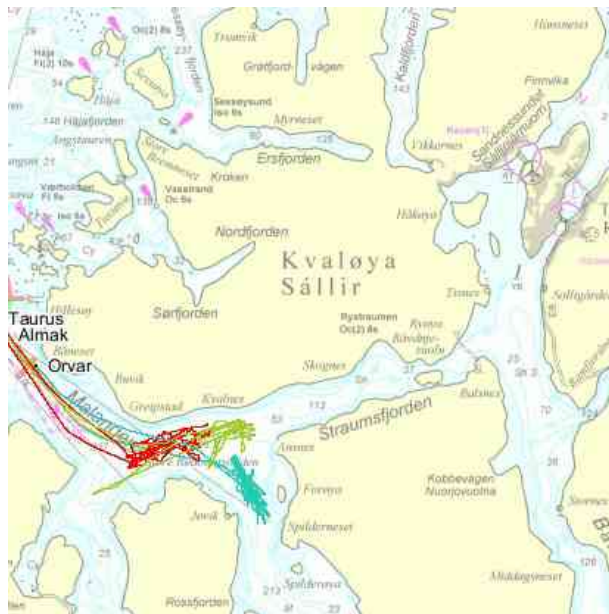

Figur 19: I Vegsund viser AIS-sporene at "Taurus" la seg i flytedokka på et skipsverskted.

Sirkling i Malangsfjorden

Figur 20: NRKs dokumentasjon i artikkelen Spionskipene: De røde AIS-sporene viser at «Taurus» har gått inn i Malangsfjorden og sirkler der i et døgn i midten av april 2021.

Figur 21: Trålerne Taurus, Almak og Orvar søkte ly for været i Malangsfjorden i et døgn i begynnelsen av april 2021.

NRK viste spor etter “Taurus” i Malangen. To andre russiske trålere sirklet også i fjorden i samme tidsrom. Værmeldingen for området det aktuelle døgnet i april 2021 var sterk kuling, dårlig sikt og svær sjø.²⁷ Var dette etterretningsvirksomhet som NRK mener å ha vist, eller kan det være at fartøyene hadde søkt ly for været?

En henvendelse til Forsvaret om hvorfor Taurus befant seg i territorialfarvannet gav følgende svar:²⁸

Fartøyet har etter gjeldene regler søkt om tillatelse til å søke ly i Malangen grunnet dårlig vær. Aktiviteten til Taurus anses som ledd i normal navigasjon sett i sammenheng med de rådene værforhold i området.

27 E-post henvendelse til klimavakten@met.no: Værmelding for kysten av Nord-Norge og Spitsbergen Dette er Meteorologisk institutt, Tromsø, med fullstendig værmelding for kystområdene i Nord-Norge og på Spitsbergen, utstedt mandag 5. april kl. 18:00.

Varsel for tirsdag:
Skomvær - Torsvåg

Økning til nord og nordøst sterk kuling 20. Snø- og sluddbyger med moderat til dårlig sikt. Signifikant bølgehøyde: 6-7 m. Tirsdag ettermiddag økning til 7-9 m. Seint tirsdag kveld minking til 6-7 m.

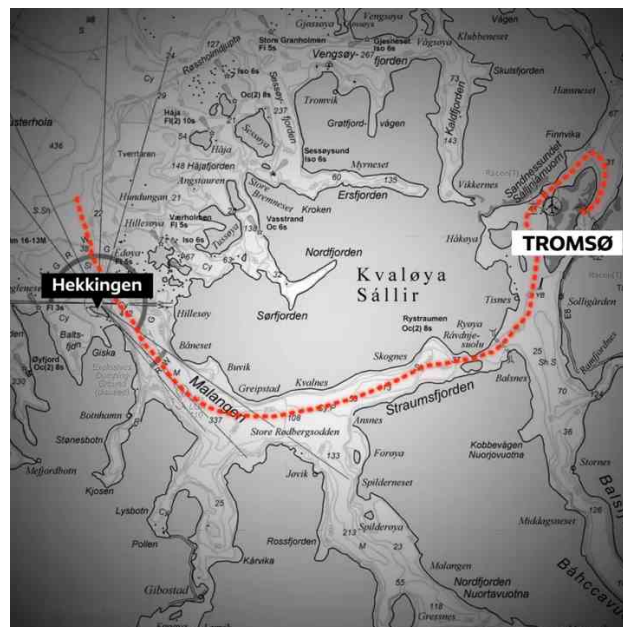
28 Forespørsel om innsyn til FOH i hva en utenlandsk tråler har meldt som begrunnelse for å benytte territorialfarvannet, saksnummer 2023031313, postmottak@mil.no

Passering av ubåt ved Hekkinga

“Taurus” lå til kai i Tromsø da ubåten hadde mannskapsbytte ved Hekkinga.

Mannskapsbyttet ble gjennomført med MS Skaaskjær²⁹ fra Sommarøya³⁰ med to turer i løpet av én og en halv time. Etter at mannskapsbyttet på ubåten var ferdig seilte “Taurus” ut Malangen og gjennom området der mannskapsbyttet hadde foregått, 9 timer etter at ubåten hadde forlatt stedet ifølge AIS-data fra Kystdatahuset. Se video i referansen for illustrasjon.³¹

Hvis “Taurus” hadde informasjon om når ubåten skulle ha mannskapsbytte, så er det å komme ni timer for seint veldig merkelig. Og hvis tråleren ikke visste det, hvordan kan det da ha vært et etterretningsforsøk?

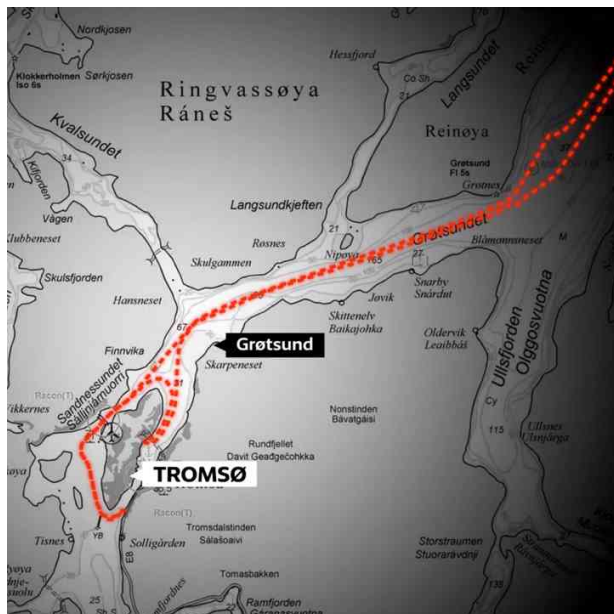
Figur 22: NRKs dokumentasjon i artikkelen Spionskipene: AIS-sporene til «Taurus» viser at de seiler ut Malangsfjorden og Hekkinga noen timer etter at en amerikansk atomubåt har hatt mannskapsbytte her i slutten av mars 2019.

29 M/S «SKAASKJÆR»: <https://batomtaler.skipsrevyen.no/ms-skaaskjaer/1111884>

30 Forsvaret tilbake til Olavsvern: Kan åpne for amerikanske atomubåter, Publisert 10. okt. 2020: <https://www.nrk.no/urix/olavsvern-til-forsvaret-1.15195803>

31 Spionskipene: Gravde NRKs gravejournalister for grunt? February 12, 2024: <https://skyggekrigen.no/artikler/under-sporene/#hekkinga>

Passering av ubåt ved Tønsnes i 2021

Figur 23: NRKs dokumentasjon i artikkelen Spionskipene: I begynnelsen av mai 2021 kommer en amerikansk atomubåt inn til Tromsø. Samtidig siger tråleren «Taurus» forbi. Først på tur sørover, deretter når de seiler nordover dagen etter.

Figur 25: TROMSØ, Norway - Virginia-class submarine USS New Mexico (SSN 779) arrived at Grøtsund harbor in Norway for a scheduled visit, May 10, 2021. Foto: US Navy

Her slurvet NRK nok en gang. De hevdet at “Taurus” passerte den amerikanske atomubåten både på vei sørover til Tromsø og nordover igjen dagen etter. Det stemmer ikke. “USS New Mexico” kom til Tønsnes, med AIS-senderen på, etter at “Taurus” hadde passert Tønsnes på vei sørover, se video i referansen for illustrasjon.³²

Anløpet ble bredt dekket i norsk presse,³³ og også forsvaret og den amerikanske marinen publiserte nærbilder av ubåten i forbindelse med anløpet.³⁴

AIS-sporene fra Kystdatahuset viser forøvrig ingen tegn til at “Taurus” satte ned farten ved passering slik NRK påsto, hverken da de passerte på vei sørover uten ubåt ved kaia, eller da de passerte nordover igjen, med ubåt ved kaia.

Figur 24: Den amerikanske ubåten USS New Mexico ligger ved lospunktet utenfor Grøtsund industrihavn. Foto: Helene Sofie Thorkildsen / Forsvaret / NTB

32 Spionskipene: Gravde NRKs gravejournalister for grunt? February 12, 2024:

<https://skyggekrigen.no/artikler/under-sporene/#atomubåt-i-tromsø>

33 USS New Mexico docks in Tromsø as Norway, US bolster Arctic military ties, May 10, 2021:

<https://thebarentsobserver.com/en/security/2021/05/uss-new-mexico-docks-tromso-norway-us-bolster-arctic-military-ties>

34 USS New Mexico Arrives in Tromsø, Norway 10 May 2021:

<https://www.navy.mil/Press-Office/News-Stories/Article/2601283/uss-new-mexico-arrives-in-troms-norway/>

Passering av ubåt ved Tønsnes i 2023

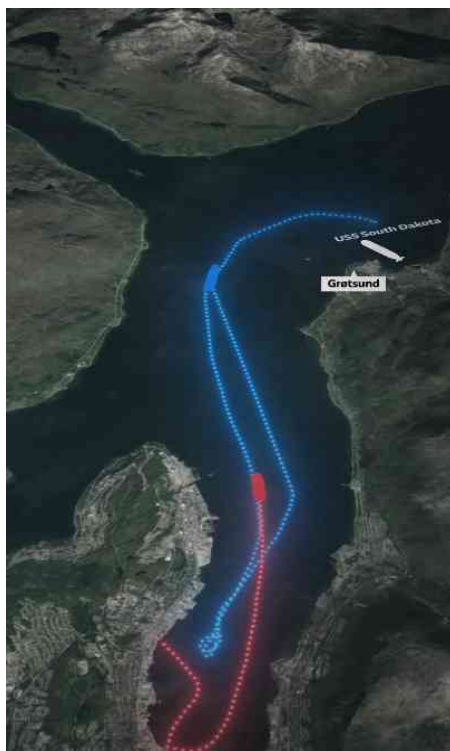
NRK hevdet at kystvaktskipet “KV Bison” kom til Tromsø for å møte tråleren “Taurus” i forbindelse med at atomubåten “USS South Dakota” la til kai ved Tønsnes tidlig i desember 2022. Ifølge NRK sirklet kystvaktskipet i Tromsø havn og fulgte “nøye” med da tråleren la fra kai. “KV Bison” skal deretter ha lagt seg foran tråleren på seilassen ut fra Tromsø. NRK opplyste også at det var uvanlig tjukk tåke denne kvelden.

“Taurus” la til ved bunkerskaia samtidig som “KV Bison” ankom utenfor havneterminalen i Tromsø. Kystvaktskipet satte en lettboat på vannet som dro inn til losstasjonen og returnerte før kystvaktskipet satte kursen nordover igjen. En knapp time senere gikk “Taurus” fra kai.

Her begynner det å bli vanskelig å få framstillingen til NRK å stemme. Hvordan kunne mannskapet på kystvaktfartøyet følge “nøye” med på tråleren da den la fra kai når “KV Bison” allerede var over ei landmil fra kaia, det var mørkt og tåke ifølge NRK var uvanlig tjukk?

NRK hadde endret visningen av AIS-sporene slik at det så ut som om avstanden mellom fartøyene var halvparten av det AIS-sporene viste.

Kystvakta opplyste på forespørsel at “KV Bison” “gjennomførte normal kystvaktpatrulje i perioden, og hadde som naturlig ledd i dette planlagt et anløp av Tromsø for å hente et besetningsmedlem.” De var ikke kjent med at NRK skal ha vært

Figur 26: NRKs versjon i Spionskipene: “Den amerikansk atomubåten «USS South Dakota» blir tauet inn i den mørke tåka til Tromsø. Samtidig er mannskapet på den russiske fisketråleren (sic) «Taurus» endelig klar til å kaste loss. Kystvaktskipet «KV Bison» kommer dem i møte. De følger nøye med når tråleren legger fra kai. «KV» Bison legger seg foran «Taurus» på seilassen ut fra Tromsø.”

Figur 27: “Taurus” la til ved bunkerskaia idet “KV Bison” ankom Tromsø. Kystvaktfartøyet sirklet i havna og satte ut en MOB-båt som kjørte fram og tilbake til losstasjonen. “KV Bison” tok deretter MOB-båten ombord igjen og satt kursen nordover. 55 minutter senere gikk “Taurus” fra Tromsø, kystvaktskipet var da 11 km lenger nord. De gule sporene er AIS-spør etter MOB-båten som ble satt ut og deretter tatt ombord igjen på KV Bison. **Legg merke til posisjonen til Taurus og sammenlign med bilde NRK publiserte vist til venstre i figur 26. Avstanden mellom Taurus og KV Bison er manipulert i NRKs framstilling.**

i kontakt med mannskapet på kystvaktfartøyet.³⁵

Kystvakta visste altså ikke selv at deres eget fartøy møtte “Taurus” og fulgte med slik NRK rapporterte. Det ville vært interessant å visst hvor NRK fikk historien sin fra. Hvis NRK ikke lagde den selv, hvem skulle kunne være kilde?

Idet videoen til NRK viste at fartøyene passerte Tønsnes skrev NRK: “Utenfor Grøtsundet siger «Taurus» rolig forbi den amerikanske atomubåten. Deretter setter tråleren opp farten og passerer kystvaktskipet og forsvinner ut til fiskefeltene.”

Også her slurvet NRK. “Taurus” gikk med omtrent 6 knops fart i Tromsøysundet og økte deretter til marsjfart lenge før de passerte Tønsnes og “USS South Dakota”.

I andre episode av “Skyggekrigen” var journalist Eriksen på dette tidspunktet ute i en egen båt i en “aksjon” hvor hun fulgte etter “Taurus” for å dokumentere at tråleren drev spionasje. Det var ikke mulig å se noen ubåt ved kaia på bildene NRK viste av at “Taurus” passerte Tønsnes i mørket, se figur 29. Og Eriksen kommenterte ikke noe om mistenkelig lav fart.

NRK viste umiddelbart etterpå bilder av ubåten som de hadde tatt mye nærmere kaia enn der “Taurus” passerte, se figur 30. Det var lett for seerne å få det feilaktige inntrykket at det var dette tråleren så. Geopolitical Intelligence Services oppfattet situasjonen slik.³⁶ Den villedende effekten ble forsterket av at NRK også viste et kart med “Taurus” mye nærmere kaia enn der tråleren faktisk seilte. Dette kan lett ses ved krysspeiling fra bildene NRK publiserte, 22:08 inn i andre episode av Skyggekrigen, se figur 32 og detaljer i appendiks 5.

Eriksen og Guldahl syntes “Taurus” lå kort tid til kai i Tromsø og at det var litt rart.³⁷ NRK rapporterte om “Taurus” i Tromsø i 2019, da lå tråleren 39 timer i havn og i 2021 lå fartøyet 37 timer i havn. Denne gangen lå tråleren 88 timer i havn. Surrealistisk at en over dobbelt så lang liggetid som tidligere ble mistenkeliggjort som kort.

Figur 28: AIS-spor etter “Taurus” fra Kystdatahuset som har farge i samsvar med gjennomsnittshastighet. Grønt er rundt 12 knop, turkis er 6-7 knop.

35 Forsvarets referanse: 2023/029234-003/FORSVARET/ 041

36 Nordic media take aim at Russian threats, June 7, 2023: <https://www.gisreportsonline.com/r/russia-nordic-threats/>

37 19:30 inn i andre episode av Skyggekrigen: Eriksen sa: “Du vet hvordan vi sa, vi syntes det var litt rart at den russiske tråleren Taurus bare skulle ligge i Tromsø ei kort tid.”

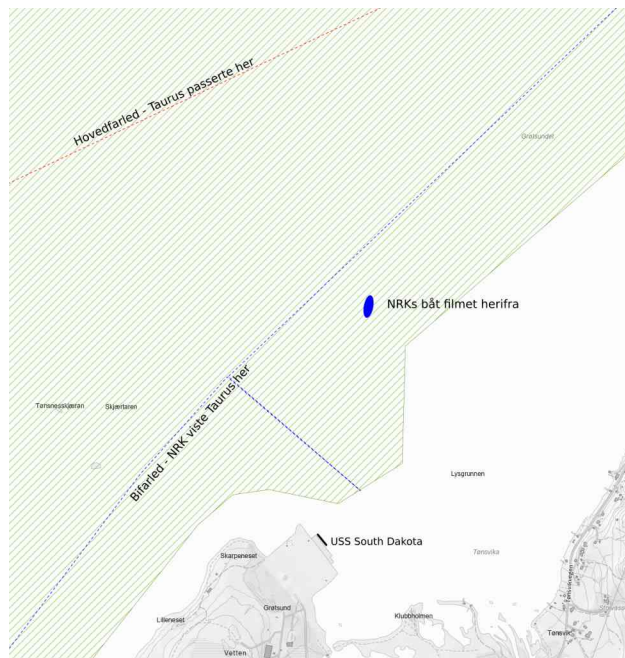
Figur 29: 21:56 ut i andre episode av Skyggekrigen: Eriksen sa: “Det er mørkt og vanskelig å se om Taurus har spionert på ubåten. Var det her en vellykket etterretningsoperasjon?” Det er ikke mulig for meg å se noen ubåt ved kaia fra dette bildet der Eriksen fulgte Taurus. Kan du se noen ubåt?

Figur 30: 22:07 ut i andre episode av Skyggekrigen: Eriksen sa: “Det som er sikkert er at Taurus seiler nært nok ubåten til at de kan se den, ta bilder, eller kanskje til og med forsøke å avlytte.” Krysspeiling viser at NRKs bilder er tatt mye nærmere ubåten enn der AIS-data fra Kystdatahuset viste at Taurus passerte. Se appendiks 5 for detaljer.

Figur 31: 22:06 ut i andre episode av Skyggekrigen. Kartet viser Taurus mye nærmere ubåten enn der tråleren passerte. Tråleren fulgte hovedfarleden nord for Tønsnesskjæran ifølge AIS-sporene, og ikke bifarleden sør for skjærene som kartvisningen til NRK viser. Se det tidligere viste bildet i figur 28 av gjennomsnittshastigheten til tråleren som viser AIS-spor registrert hos Kystdatahuset.

Figur 32: Rød stiplede linje er hovedfarleden som Taurus fulgte. Den stiplede blå linjen er bifarleden sør for Tønsnesskjæran som NRK feilaktig viste at Taurus fulgte i andre episode av "Skyggekrigen". NRK filmet ubåten fra posisjonen som er vist i figuren. Posisjonen ble funnet ved krysspeiling fra bildet vist i figur 30

De gamle sovjetiske radioene

Figur 33: Fra NRKs Spionskipene: «Lira» Dette er radioen som ble oppdaget på «Lira». Det er en analog radio som skal kunne sende og motta morse eller tale. Radioen er av typen HF, som har en svært lang rekkevidde.

Figur 34: “Cycloid”-radiomottager til innvendig montering i fartøy og beregnet for havfiskeflåten. Det er trivielt å finne dette ved å laste bildet til venstre opp i søkemotoren Yandex. Radioene er populære blant radioamatører fordi de er av god kvalitet. Dette eksemplaret ligger til salgs på nettstedet violity.com. Dette ville journalistene funnet umiddelbart hvis de hadde forsøkt.

Trålerne “Ester” og “Lira” er begge bygget ved “Volkswerft Stralsund” i Tyskland. De er fabrikktrålere av samme design, “Atlantic 488”, som ble bygget ved dette verftet fra 1985 til 1993³⁸. “Lira” ble ferdigstilt i 1989, “Ester” ble påbegynt i mars 1991 og levert i mars 1993³⁹.

Det var trivielt å finne informasjonen om radioene, det var bare å laste bildet som NRK publiserte opp i russerens egen søkemotor, Yandex.⁴⁰ Radiomottakerne, “Cycloid”-versjonen av R160-P-radiomottakeren var standardutrustning i fiskeflåten på det aktuelle tidspunktet ifølge “Fishing Industry Fleet Reference Book” som ble laget på vegne av det sovjetiske fiskeridepartementet i 1990⁴¹.

38 https://de.wikipedia.org/wiki/Atlantik_488

39 <https://www.miramarshipindex.nz/ship/yard?link=2394&page=47>

40 <https://yandex.com>

41 FISHING INDUSTRY FLEET REFERENCE BOOK, Third edition, Issued by order of the Ministry of Fisheries of the USSR, 1990, s.21 og s.24: <https://web.archive.org/web/20220408004604/http://shipperservice.com.ua/wp-content/uploads/2016/12/Flot-ribnoj-promishlennosti-spravochnik-tipovih-sudov.pdf>

Radiomottakeren er fremdeles populær hos radioamatører, angivelig fordi kvaliteten på utstyret er svært god. Det er fremdeles lett å finne utstyr til salgs. I beskrivelsen av produktet står det bl.a.:⁴²

“Изделие «ЦИКЛОИДА» предназначено для использования в качестве главного и эксплуатационного приемника на судах морского и промыслового флотов при плавании в любых широтах при установке во внутренних помещениях судна.”

Maskinoversatt blir det: “«CYCLOID»-produktet er beregnet for bruk som hoved- og operasjonsmottaker på havgående skip og i fiskeflåten som seiler på alle breddegrader når den er installert i det indre av fartøyet.” Det ligger også tekniske manualer og instruksjonsmanualer til radioen lett tilgjengelig på nettet.⁴³

Tilbakemeldinger jeg har fått fra folk med egen erfaring fra fiske gir også forklaring på andre forhold som NRK hevder er mistenkelige:

“Jeg er enig med deg i at sendingen på NRK var av tvilsom kvalitet. Grunnen til at jeg kan si dette med stor sikkerhet er blant annet historien om militære kortbølgesendere «gjemt» i avlåste små rom. Store russiske fiskefartøyer har egen radiooffiser og eget radiatorom enten som et avlukket rom på broen eller på dekket under broen. Dette mystiske rommet med en HF sender er ofte vegg i vegg med selve radiostasjonen. Å ringe hjem via satellitttelefon ble tidligere for dyrt for mannskapene mens samtaler over HF var tilnærmet gratis, derfor ble HF radioen brukt svært mye til slike samtaler. I henhold til russisk lov har russiske mannskaper krav på avlukket rom for private samtaler, derfor dette avlukket.”

Den anonyme kilden “James”

Den anonyme kilden “James” bidro med informasjon om tre forhold. Han var kilde til informasjon om “de gamle sovjetiske radioene”, og han bidro med hele historien om det russiske fartøyet “Admiral Vladimirskij” som han hevdet seilte rundt Nordsjøen og kartla sju vindparker med tanke på sabotasje. Og ikke minst så var han kilden til den påståtte koblingen mellom det russiske fartøyet “Sibirjakov” og “Nord Stream”-sabotasjen.

Hvis du søker etter “Admiral Vladimirsky” i tidsrommet fra midten av november 2022 og til begynnelsen av april 2023 med vanlig brukte søkemotorer, så vises to resultat høyt oppe,⁴⁴ en artikkel fra nettstedet “Marieschepen.nl”,⁴⁵ og en artikkel fra bloggen “Line of Actual Control”.⁴⁶ Dette tidsrommet var tidsrommet fra den anonyme “James” ble tilbudt som kilde til NRK og fram til publisering av Skyggekrigen.

42 Violyty, arkivert 28. april 2023: <https://web.archive.org/web/20230428201717/https://violyty.com/108047089-radiopriemnik-cikloida-blok-b3-28-rpu-radioprijmach-cikloyida-km-kondensatori-palladij>

43 Project 01 - внешнее управление для Р-160: https://web.archive.org/web/20220331122536/https://darkstar5.narod.ru/proj_01_doc.html

44 Nummer én og tre i DuckDuckGo

45 Dit is het Russische spionageschip dat in november voor de Nederlandse en Belgische kust voer, Bericht geplaatst: 23-02-2023: <https://marineschepen.nl/nieuws/Russisch-spionage-schip-Belgische-en-Nederlandse-kust-230223.html>

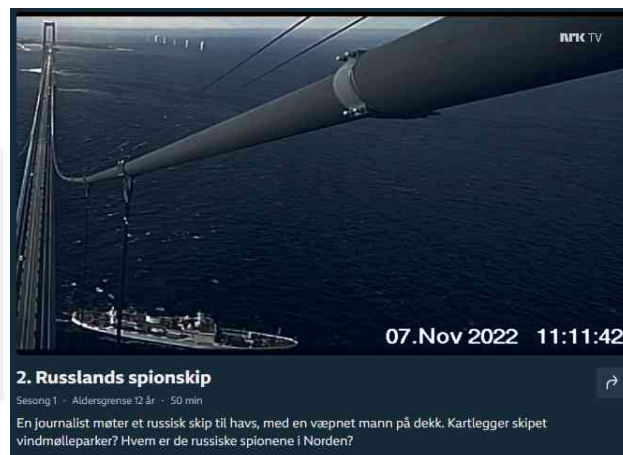
46 Making Radio Waves, Jan 10, 2023: <https://actualcontrol.substack.com/p/making-radio-waves>

Begge disse artiklene referer gjentatte ganger til en arkivert utgave av en blogg som hadde blitt slettet, “The Auxiliary Shipping Forecast” (plentyofships.blogspot.com).⁴⁷ I denne bloggen viste forfatteren av bloggen et bilde av “Admiral Vladimirskej” fra toppen av det østre brotårnet på Storebeltbroen fra 7. november 2022.

27:07 ut i andre episode av Skyggekrigen viste NRK det samme bildet. Kilden “James” kommenterte mens bilde ble vist av NRK: “Through the Great Belt, I visually identified the vessel passing through it. Into the Skagerak.” Bildet er ikke publisert andre steder.

Figur 36: Bilde av “Admiral Vladimirskej” fra “The Auxiliary Shipping Forecast”, foto fra bloggeren selv

Figur 35: NRK publiserte bilde fra bloggen til “James” der han selv kommenterte: “Through the Great Belt, I visually identified the vessel passing through it. Into the Skagerak.”

I bloggen sin luftet også “James” muligheten for at seilasen til “Admiral Vladimirskej” kunne være “strategisk kommunikasjon” og han spekulerte i om fartøyet holdt øye med hangarskipet “HMS Queen Elizabeth”, ifølge “Line of Actual Control”.⁴⁸

Forfatteren av den slettede, arkiverte bloggen skrev også et par andre arkiverte blogger på samme sted. I en av dem gjentok han gjentatte ganger navnet sitt. På facebookside sin oppgir bloggeren at han er “Former WO1 Royal Navy”. I tillegg hadde han i 2018 jakkemerket til en Royal Navy “Warrant Officer 1” som midlertidig profilbilde på facebook.⁴⁹ “Warrant Officer 1” er den høyeste graden for spesialistbefal i Royal Navy.⁵⁰

I første episode av “Skyggekrigen” presenterte “James” seg riktig, som “a former Royal Navy Communications officer”.⁵¹ Men i senere episoder var han ikke lenger tidligere sambandsbefal, han hadde blitt etterretningsoffiser, “a former Royal Navy Intelligence officer”.⁵² En

47 The Auxiliary Shipping Forecast:

<https://web.archive.org/web/20221111005646/https://plentyofships.blogspot.com/>

48 Making Radio Waves, Jan 10, 2023: <https://actualcontrol.substack.com/p/making-radio-waves>

49 https://www.royalnavy.mod.uk/-/media/royal-navy-responsive/documents/reference-library/br-3-vol-1/br-3-vol-1-2021-update/brd_3_1_book6/brd_3_1_book6-chap39-45-221.pdf#page=166

50 <https://www.royalnavy.mod.uk/-/media/royal-navy-responsive/documents/reference-library/brd2/ch03.pdf>

51 Skyggerigen, 48:25 ut i første episode.

52 Skyggerigen, 4:08 ut i tredje episode.

etterretningsoffiser starter karrieren som offiser med høyere grad enn det “James” hadde.⁵³ NRK presenterte ham likevel uten forbehold som “etterretningsoffiser”.

Klagen

Klagen har to deler. Første del dreier seg om forholdet til NRK-plakatens §29. Paragrafen henviser til Vær Varsom-plakaten og spesielt relevant i denne saken er §3.2. Paragraf 3.4 vil også bli berørt. Den andre delen dreier seg om NRKs forhold til ytringsvilkår, §13 i NRK-plakaten.

For at programansvarlig Eigil Sundvor skal ha sine ord i behold, så må i det minste *noen* av AIS-sporene etter russiske fartøy som NRK presenterte ikke kunne forklares med normal aktivitet, og det må ha blitt funnet militært kommunikasjonsutstyr på sivile fartøy.⁵⁴

Problemet er at *ingen* av disse forutsetningene er oppfylt. Det ville vært svært enkelt for NRK å finne ut dette selv. Det er også en betydelig slagside i kildeutvalget. Utvalget mangler bredde og relevansen er i enkelte tilfeller tvilsom. NRK framstår dermed som et talerør for de “hemmelige tjenestene”, spesielt for sikkerhetspolitiet og Sjøkrigsskolen.

Klage: Fartøy som beveger seg unormalt

Foran er det vist at alle AIS-sporene som NRK påsto ikke kunne forklares med normal aktivitet har helt naturlige forklaringer. “Russisk fiskefartøy 1” og “Frakteskipet” utenfor Andenes var fartøy som tok ombord og satte av los. “Russisk fiskefartøy 2” var et nybygg som gjorde en normal testtur. “Øvingsområde for ubåter” viste ti fartøy henvist til ankringsplass på Strandvikflaket i forbindelse med uvær, to frakteskip på vei til og fra Odda og Tyssedal, og seiltrening med en kopi av et seilskip fra 1700-tallet på vei for å delta i “Tall Ships Race” i Ålesund. “Det statlige forskningsskipet” hadde ikke utstyr til å kartlegge rør og kabler på havbunnen.

Tråleren “Taurus” satte av los utenfor Andøya, fisket sammen med 15 andre trålere nord for Andøya, gikk i flytedokk for reparasjoner på et skipsverksted ved Ålesund, søkte ly for uvær i Malangfjorden, var 9 timer for sein til å overvære mannskapsbytte på en amerikansk atomubåt ved Hekkinga, passerte Tønsnes *før* en amerikansk atomubåt la til kai der i mai 2021 og ble *ikke* møtt av “KV Bison” i Tromsø havn.

Det ville NRK funnet umiddelbart selv hvis de hadde forsøkt. Det er trivielt å tenke at det kan være nødvendig å se etter om det finnes annen trafikk i området hvis et fartøy tar en sving som en selv ikke umiddelbart forstår årsaken til.

NRK kontrollerte ikke opplysningene som de mente var mistenkelige. Det var åpenbare kildekandidater tilgjengelig som Forsvarets Operative Hovedkvarter (FOH) og Kystverket, begge har kompetanse og ansvar for overvåkingen av kysten. Disse kunne gitt svar på utestående spørsmål om årsaken til manøvrering som journalistene eventuelt ikke klarte å finne selv.

Når journalistene ikke konsulterte FOH, tilsvaret det å la være å bruke politiet som kilde i en

53 https://web.archive.org/web/20231108183405/https://www.royalnavy.mod.uk/-/media/aib/21_0608_10-training-pipeline-for-intelligence-officer.pdf

54 <https://www.nrk.no/dokumentar/slik-har-nrk-jobbet-med-brennpunkt-serien-skyggekrigen-1.16378968>

kriminalsak. FOH har ansvaret for å forvalte anløpsforskriften⁵⁵ som regulerer anløp for utenlandske fartøy. Hva slags journalist ville rapportert påstander i en kriminalsak uten også å bruke politiet som kilde? Og ikke nok med det, journalistene hadde jo helt på egen hånd funnet på at AIS-sporene ikke kunne forklares.

I stede valgte journalistene å finne en kilde som støttet funnene de mente kunne vise unormal aktivitet. Ståle Ulriksen fra Sjøkrigsskolen er åpenbart ikke egnet som kilde i denne sammenhengen. Han mente losbytte kunne være spionasje⁵⁶ og at en testtur av et norskdesignet nybygg var kartlegging. Som angivelig fagmann burde han visst bedre, som kilde framstår han derfor som lite relevant.

Hvorfor NRK ikke brukte en fisker som kilde når de anklaget de russiske fiskefartøyene for å lage AIS-spor som spionjegerne ikke selv kunne forklare, er betydelig mer uforklarlig enn sporene selv. I tillegg lot de være å referere til presseoppslagene om visitasjon av "Matrista" og "Volk Arktiki", men kalte også disse sporene uforklarlige. Det er ikke tillitvekkende.

Dette er etter min mening et klart brudd på Vær Varsom-plakatens §3.2 og også på §29 i vedtektene. "Vær kritisk i valg av kilder, og kontroller at opplysninger som gis er korrekte. Det er god presseskikk å tilstrebe bredde og relevans i valg av kilder."

- *Hva mener Kringkastingsrådet, er det denne kvaliteten vi kan forvente fra statskringkasteren? Ingen bredde i kildeutvalget og ingen undersøkelser av selvkonstruerte, angivelig kritikkverdige forhold?*

Klage: De gamle sovjetiske radioene

Det angivelig militære kommunikasjonsutstyret som sikkerhetspolitiet, PST, beleilig nok sørget for å tipse NRK om, viste seg å være utstyr som var laget til bruk i fiskeflåten, til innvendig montering og i produksjon da fartøyene ble bygd. Utstyret var ikke militært og det var ikke engang en radiosender, men kun en radiomottaker. Det var ikke mistenkelig i det hele tatt.

Her har igjen NRK feilet i kontroll av opplysninger og valg av kilder. De har stolt på PST som eneste kilde. Det er ingen grunn til ukritisk å stole på sikkerhetspolitiet, hverken her i landet eller i andre land. NRK fikk tips om radioene fra en "hemmelig kilde" og fikk deretter eksklusiv informasjon fra en meddelsom PST-sjef i Finnmark. Det gir grunn til forsiktighet ifølge Vær Varsom-plakatens §3.2.

Det er trivielt å finne informasjon om radiomottakeren selv ved å bruke en søkemotor. Jeg mener dette er kritikkverdig og et klart brudd på §3.2 i Vær Varsom-plakaten og §29 i vedtektene.

- *Hva mener Kringkastingsrådet, kan vi forvente at NRK ukritisk videreformidler informasjon gitt eksklusivt fra PST uten ytterligere undersøkelser, eller er dette kritikkverdig? Hvordan forholder dette i seg i så fall til den redaksjonelle uavhengigheten?*

55 Forskrift om utenlandske fartøyers anløp til og ferdsel i norsk territorialfarvann:
<https://lovdata.no/dokument/SF/forskrift/2018-12-20-2056>

56 NRK Metoderapport DATASKUP 2023, Skyggekrigen, Spionskipene:
<https://www.skup.no/sites/default/files/2023-09/12%20-%20NRK%20Spionskipene.pdf>

Klage: Den anonyme kilden - kildevern

Det er trivielt å finne identiteten til den anonyme kilden “James”. NRK publiserte et bilde som bare er å finne på bloggen hans, en blogg som selv om den er slettet er omtalt i flere relevante artikler.

Dette er etter min mening et klart brudd på kildevernet slik det er formulert i Vær Varsom-plakatens §3.4. Jeg mener det gir grunn til å tvile på NRKs evne til å ivareta kildevernet.

- *Hva mener Kringkastingsrådet, er mangelen på kildevern i denne saken kritikkverdig? Og gir det grunn til bekymring om NRKs generelle evne til kildevern?*

Klage: Den anonyme kilden - troverdighet

Den anonyme kilden “James” identifiserte seg selv som sambandsbefal i første episode av Skyggekrigen, men avanserte til etterretningsoffiser i løpet av serien. NRK presenterte ham uten forbehold som etterretningsoffiser. På Facebooksiden sin oppgir han selv at han bare var sambandsbefal. Det virker lite trolig at NRK ikke var klar over dette forholdet.

“James” var kilde til feilinformasjon om radioene og all informasjonen i serien om “Admiral Vladimirskij” og om “Sibirjakovs” mulige medvirkning i “Nord Stream”-sabotasjen. Det var også han som foreslo at Danmark Radios Niels Fastrup skulle dra ut i en RIB for å avskjære “Admiral Vladimirskij”. Han og påfunnene hans fikk mye skjermtid.

Det svekker troverdigheten til både NRK og til informasjonen kilden kom med at både NRK og kilden selv åpenbart “skryter på seg” at han skal ha vært etterretningsoffiser. Dette er spesielt egnet til å svekke troverdigheten til at NRK opptrådte uavhengig i denne saken. Kilden kom med mye oppsiktsvekkende informasjon. Hvorfor gikk NRK med på dette, hvorfor tillot de kilden å komme med feilinformasjon, de visste jo helt klart bedre? Hadde NRK en agenda, en visjon kanskje, som tok overhånd?

Det har betydning for troverdigheten til kilden om han blir presentert som sambandsbefal eller etterretningsoffiser. Vær Varsom-plakatens §3.2 sier bl.a.: “Vær spesielt aktsom ved behandling av informasjon fra anonyme kilder”. Det at NRK lot dette skje gir grunn til å stille spørsmål om andre deler av det redaksjonelle innholdet også ble påvirket på tilsvarende måte.

- *Hva synes Kringkastingsrådet om NRKs forhold til den anonyme kilden, informasjonen fra kilden og den merkelige gjengivelsen av kildens kompetanse? Er det slik NRK verner om sin integritet og troverdighet i henhold til §29 i NRK-plakaten?*

Klage: Feilaktige opplysninger

NRK kom med flere opplysninger som det er vanskelig å se at de ikke var kjent med at var feil.

Journalist Gulldahl hevdet at trålerne “Lira” og “Ester”, bygd i henholdsvis 1989 og 1993 var helt moderne. I artikkelen “Spionskipene” som han står som medforfatter av, står det at trålerne ble bygd på slutten av 80-tallet og begynnelsen av 90-tallet. Så det er god grunn til å tro at Gulldahl visste bedre da han kom med uttalelsen sin.

1993 var forøvrig også det siste året Volvo 240 ble produsert.⁵⁷ Fester du tillit til en kilde som hevder det er en helt moderne bil?

I forbindelse med at tråleren Taurus passerte ubåten “USS South Dakota” utenfor Tromsø kom NRK med flere merkelige påstander og gjorde flere merkelige ting.

NRK endret visningen av AIS-sporene etter fartøyene slik at det så ut som om avstanden mellom Taurus og “KV Bison” var halvparten av det den var i virkeligheten da de forlot Tromsø. Kystvakta visste ikke selv at deres eget fartøy skulle ha møtt “Taurus” og fulgte med fartøyet slik NRK hevdet. AIS-sporene viser også at det ikke ville vært mulig, fartøyene var for langt fra hverandre.

NRK viste et kart der det så ut som om Taurus passerte nær ubåten i bifarleden sør for Tønsnesskjæran, men AIS-sporene fra Kystdatahuset viser at tråleren seilte i hovedfarleden nord for skjærene, mye lengre unna. De filmet ubåten mye nærmere enn der Taurus passerte og lot seerne tro det var dette tråleren så. Og journalistene mente det var mistenkelig at Taurus lå kort tid i Tromsø når landligget varte over dobbelt så lenge som tidligere. De påsto også flere ganger at tråleren “seg” forbi ubåter ved Tønsnes mens AIS-sporene viste marsjfart.

Disse forholdene har en annen karakter enn de manglende undersøkelsene av AIS-sporene og den lite kildekritiske bruken av informasjon fra sikkerhetspolitiet. En er nødt til å være svært romslig for å kunne kalle dette unøyaktigheter eller feil.

- *Hva mener Kringkastingsrådet om dette, er dette et journalistisk nivå vi kan forvente av NRK, eller vil dere bidra med kritikk? Er dette en etisk standard som tilfredsstiller §29 i NRK-Plakaten etter Kringkastingsrådets mening?*

Klage: Ytringsvilkår, uavhengighet og balanse

Jeg har forsøkt å skape offentlig debatt om saken. 19. mars 2024 sendte jeg en kronikk til NRK Ytring med tittelen “Gravde NRKs gravejournalister for grunt?”. Kronikken var basert på godt dokumenterte funn som er tilgjengelige på nettstedet [skyggekrigen.no](https://www.skyggekrigen.no). Avslutningen av kronikken følger her:

"Når Sundvors påstår at etterretningsvirksomheten de hevder å ha avdekt er “omfattende, systematisk og langvarig”, så er det vanskelig å forstå dette på annen måte enn at han mener at det er etterretningsvirksomhet mot statshemmeligheter⁵⁸ eller annen ulovlig etterretning⁵⁹ NRK mener å ha vist.

Idet det nå viser seg at alle forholdene som NRK påstår er unormale bevegelser av fartøy, har normale forklaringer som NRK lett kunne funnet selv, og det er feil at det er funnet militært kommunikasjonsutstyr på fiskebåter, så finnes det ikke lenger noe grunnlag for Sundvors påstand.

57 The History of the Volvo 240: <https://www.matthewsvolvosite.com/the-history-of-the-volvo-240/>

58 Straffeloven §121: <https://lovdata.no/lov/2005-05-20-28/§121>

59 Straffeloven §126: <https://lovdata.no/lov/2005-05-20-28/§126>

Og når NRK i tillegg har endret visninger av spor og brukt historier som kildene selv ikke kjenner til, så ser det ut som de har forsøkt å vekke mistanke om at det er begått en straffbar handling, uten at de har hatt grunnlag for å påstå det. Har anklageren, NRK, blitt lovbryteren?⁶⁰

Det er grunn til å reflektere litt over dette.

Russerne er mektig upopulære for tiden. Men er vi nordmenn tjent med å bruke feilinformasjon fra statskanalen og sikkerhetspolitiet til å møte den nye situasjonen? Det er litt stusselig om vi ikke er i stand til å finne andre verktøy enn nettopp de samme virkemidlene som russerne kritiseres for å bruke til å håndtere dette. Forskjellene blir utydelige."

NRK Ytring svarte 21. mars følgende:

"Hei

Takk for kronikkforslag. Vi takker nei til denne, men har videresendt den til redaksjonene som har jobbet med saken.

Mvh
Solveig Tvedt
NRK Ytring"

Jeg responderte samme dag med følgende:

"Hei

Det var synd. Avslaget er problematisk sett i relasjon til NRK-plakatens paragrafer 12, 13, 28 og 29.

På hvilken måte mener du at det vil hjelpe i forhold til forpliktelsene NRK har i henhold til plakaten at du har sendt materialet videre til redaksjonene som jobbet med saken?

Mvh
Ole K. Fostad"

Det har nå gått en måned uten at jeg har fått svar fra NRK Ytring og jeg sender derfor denne klagen.

Jeg mener NRK bryter NRK-plakatens §13 når hverken jeg eller noen andre slipper til med kritikk av Skyggekrigen.

Jeg klager derfor på at jeg ikke slipper til med kritikk og mener at det er i strid med NRK-plakatens §13 om ytringsvilkår og at det hindrer den offentlige samtalen. Hva skal vi med en statskringkaster som såvidt jeg kan bringe på det rene, har anklaget uten grunnlag, og ikke gir

60 Straffeloven §225: <https://lovdata.no/lov/2005-05-20-28/§225>

stemme til kritikere? Hvorfor skal vi, skattebetalerne, finansiere noe slikt?

- *Hva mener Kringkastingsrådet om dette, synes dere jeg bør få publisere kronikken min på NRK Ytring, eller står NRK fritt til å undertrykke kritikk mot eget arbeid? Hvordan forholder i så fall dette seg til forpliktelsene i §13 i NRK-plakaten?*

Klagen oppsummert

NRK har ingen dekning for påstanden om at russiske fartøy kan ha drevet etterretningsvirksomhet. Alle AIS-sporene de har publisert kan lett forklares med normal aktivitet, og det er trivielt å vise at det er feil at det er funnet militært kommunikasjonsutstyr på sivile fartøy.

Dette skulle NRK funnet selv.

Journalistene unnlot å gjøre enkle og åpenbart nødvendige undersøkelser for å finne årsakene til AIS-sporene de selv fant på at ikke kunne forklares med normal aktivitet. De benyttet tvilsomme kilder og hadde ingen bredde i kildeutvalget. Det er ikke bredde i kildeutvalg å oppsøkte en kilde som de visste ville bekrefte.

Sikkerhetspolitiet tipset dem gjennom en “hemmelig kilde”, gav dem eksklusiv informasjon, og leverte dem deretter en anonym kilde. Alt dette er listet som grunn til spesiell aktsomhet i Vær Varsom-plakatens §3.2.

NRK viste ikke aktsomhet og feilet fullstendig i kontroll av opplysninger og kildekritikk. Sikkerhetspolitiet gav feilaktig informasjon om radioene ombord på trålerne “Ester” og “Lira” som NRK ukritisk viderefremmet. De formidlet også ukritisk informasjonen fra den anonyme kilden som de må ha vært klar over at ikke oppgav kvalifikasjonene sine riktig. Journalistene stilte ikke engang spørsmål til den anonyme kilden om hvorfor de russiske fartøyene åpent kringkastet posisjonen sin mens de angivelig forberedte sabotasje.

I tillegg har NRK gjort en rekke merkelige ting og framsatt merkelige påstander som det er veldig vanskelig å se at de ikke visste var feil. Den anonyme kilden “James” var tidligere sambandsbefal, ikke etterretningsoffiser som NRK påsto. Trålerne “Ester” og “Lira” var 30 år gamle, ikke helt moderne fartøy som journalist Gulldahl sa i serien.

Forskene NRK gjorde på å vise at tråleren Taurus spionerte var fullt av feil som det er vanskelig å se at journalistene ikke var klar over selv. Tråleren passerte ubåter to ganger, og ikke fire som NRK påsto. Og alle de angivelig mistenkelige forholdene viste seg å være overdrivelser eller feilinformasjon fra NRK.

Kystvaktfartøyet "KV Bison" hentet personell og møtte ikke tråleren Taurus i Tromsø som NRK påsto. NRK viste avstanden mellom Taurus og "KV Bison" som halvparten av det den var i følge AIS-sporene. De viste Taurus sør for Tønsnesskjærene, mye nærmere ubåten enn der AIS-sporene viste at tråleren passerte. De filmet mye nærmere ubåten enn der den passerte og lot seerne tro det var det tråleren så. De hevdet at Taurus gikk sakte forbi ubåten mens AIS-sporene viste marsjfart.

Dette skulle ikke NRK gjort.

Det er ikke mulig å se at disse forholdene var forårsaket av informasjon fra kildene eller manglende undersøkelser. Denne feilinformasjonen er det vanskelig å se at ikke NRK har stått for helt selv. Det er også svært vanskelig å se hvordan journalistene ikke selv skulle ha vært klar over at dette var feil.

Ifølge intervju med journalist Gulldahl i Nordvisjon,⁶¹ så hadde prosjektet en visjon om å "riste i lesere (og regjeringer) med sannheten om hva regimet til vår store nabo i øst har blitt til", og de skulle komme med store avsløringer.

Resultatet de presenterte viser at NRK hadde problem med å finne den sannheten de mente de allerede visste var der. Hva gjorde de da? Ambisjoner og visjonen om store avsløringer ser dessverre ut til å ha latt sannheten i stikken. Det mener jeg at ikke er journalistikk, men en helt annen sjanger.

Programmet tilfredsstillende etter min mening på ingen måte kravene som er nedfelt i NRK-plakaten og Vær Varsom-plakaten. Det mener jeg er kritikkverdige og jeg mener også at Kringkastingsrådet må kritisere NRK for dette.

Oppfordring til Kringkastingsrådet - ytringsvilkår

Det er et tankekors at det ser ut som om det er betydelig mer sannsynlig at NRK har foretatt seg noe for å vekke mistanke om at en straffbar handling er begått, uten at den er det, enn at de har vist at de russiske fartøylene som de anklagde, har gjort noe galt.

NRK tok seg store friheter, etter min mening, alt for store friheter. Det mener jeg det er viktig å belyse fordi det har store implikasjoner og det bør være en mulighet til å bringe det inn i den offentlige debatten.

Når jeg ikke slipper til med svært godt dokumentert kritikk på NRK Ytring, mener jeg at NRK svikter og hindrer den offentlige samtalen. Det er smålig av NRK og svekker ytringsvilkårene, og viser at NRK ikke tar forpliktelsen om å være balanserte over tid alvorlig. Det bør Kringkastingsrådet også kritisere NRK for.

Jeg oppfordrer derfor på det sterkeste om at Kringkastingsrådet innstendig oppfordrer NRK til å publisere den innsendte kronikken, "Gravde NRKs gravejournalister for grunt?"

Hvis ikke Kringkastingsrådet vil kritisere, hva er da som skiller Norge fra land uten demokratisk styresett når saklig, og svært godt dokumentert kritikk ikke slipper til?

Kronikken er for orden skyld vedlagt klagen.

Høvik, 19.04.2024

Ole K. Fostad

61 "Skyggekrigen": Refleksjoner etter det store samarbeidet, 6. juli 2023:
<https://www.nordvisjon.org/nyheder/skuggkriget-saa-gick-samarbetet-till/>

Appendiks

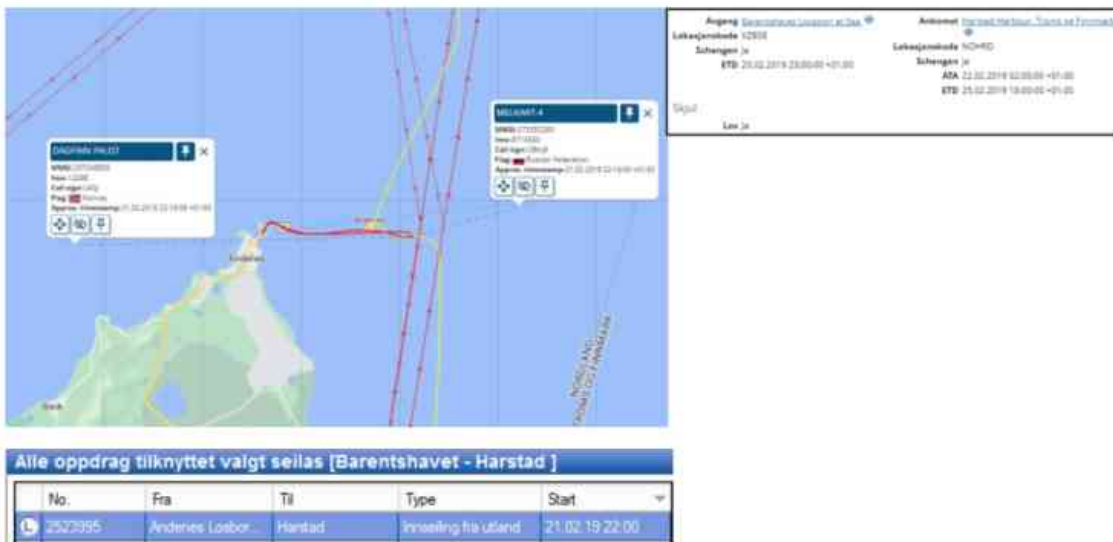
Appendiks 1: Russisk fiskerfartøy 1

- MELKART 4 IMO 8714530
 - 4. mars 2016

«Melkart 4», daværende «Kapitan Varganov» seiler nordlig kurs, setter av losen øst av Andenes 4. mars 2016 omtrent klokken 22:31.

- 21. februar 2019

«Melkart 4» daværende «Kapitan Varganov» seiler sørlig kurs, henter losen øst av Andenes 21. februar 2019 omtrent klokken 22:16.

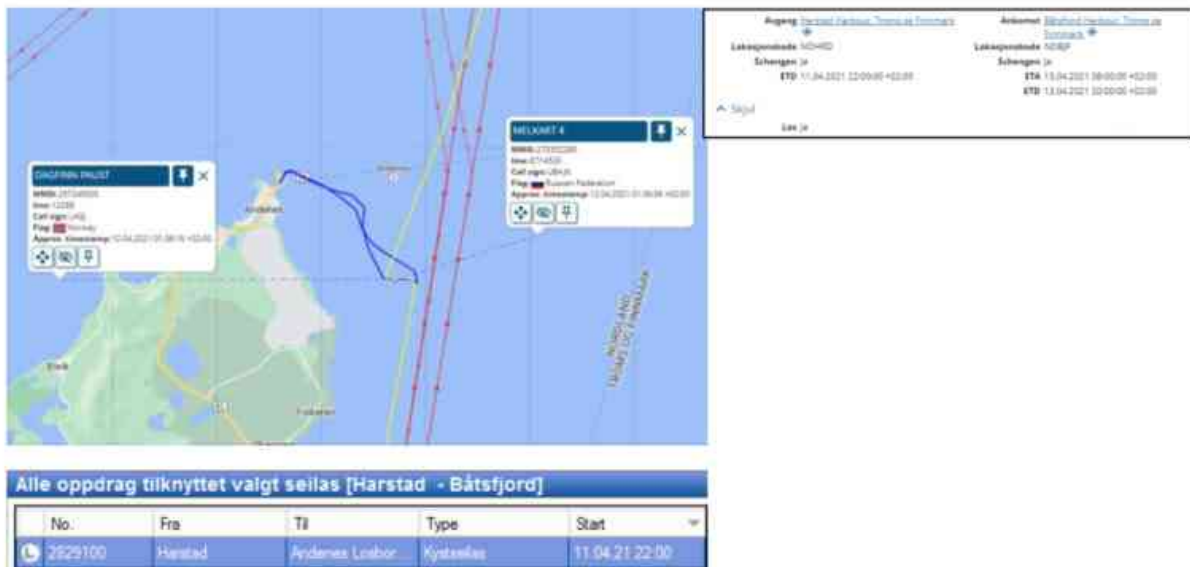
Figur 37: Kystverkets saksnummer 2022/1781, dokumentnr. 80

○ 2. mars 2019

«Melkart 4» daværende «Kapitan Varganov» seiler nordlig kurs, setter av losen øst av Andenes 2. mars 2019 omtrent klokken 21:45.

○ 12. april 2021

«Melkart 4» daværende «Kapitan Varganov» seiler nordlig kurs, setter av losen øst av Andenes 12. april 2021 omtrent klokken 01:36.

Figur 38: Kystverkets saksnummer 2022/1781, dokumentnr. 80

Appendiks 2: Øvingsområdet for ubåter

Tidspunkt for oppankring, fartøynavn og IMO-nummer samt referanse til oppslag om uvær i det relevante tidsrommet for oppankring på kystverkets forhåndsgodkjente nødhavn.

Oppankret	Fartøynavn	IMO
20.12.2013-25.12.2013 ⁶²	Mekhanik Kraskovskij	8904458
22.02.2014-24.02.2014 ⁶³	Mekhanik Fomin	8904381
09.01.2015-17.01.2015 ⁶⁴	Mekhanik Tjulenev	8904446
16.03.2017-17.03.2017 ⁶⁵	Mekhanik Tjulenev	8904446
08.02.2020-09.02.2020 ⁶⁶	Mekhanik Pustoshnyj	8904422
21.11.2020-22.11.2020 ⁶⁷	Kapitan Kokovin	9279422
09.03.2021-10.03.2021 ⁶⁸	Pola Varvara	9903839
16.01.2022-17.01.2022 ⁶⁹	Mekhanik Makarin	8904379
30.12.2022-31.12.2022 ⁷⁰	Matrista	8810451
10.01.2023-12.01.2023 ⁷¹	Volk Arktiki	8024002

62 <https://www.tv2.no/storm/uvaer-i-sor-norge-torsdag/13840591/>

63 E-post til klimavakt@met.no: Værmelding for kysten av Vestlandet og Trøndelag [i 2014]
Utstedt av Vervarslinga på Vestlandet fredag 21. februar kl. 12:00
Værvarsel som gjelder til lørdag kl. 24:

Fedje - Stad:

Sørlig stiv kuling 15 m/s, i kveld sterk kuling 20. Regnbyger. Utrygt for torden. Lørdag sørlig stiv eller sterk kuling 20, fra om ettermiddagen sørvest liten storm 22. Regnbyger.

Bølgehøyde rundt Stad: 3-4 m, fra natt til lørdag 4-5 m, om kvelden 5-6 m.

Maksimal bølgehøyde: 4,5-6,5 m, fra natt til lørdag 7-8 m, om kvelden 8-10 m.

64 <https://www.yr.no/artikkel/sa-sint-var-nina-1.12143639>

65 <https://www.vg.no/stories/lokalt/i/RM8JO/uvaer-stenger-fjelloverganger-ogsaa-torsdag>

66 <https://www.nrk.no/vestland/uver-skaper-trobbel-pa-fjellovergangane-1.14895301>

67 <https://www.vg.no/nyheter/innenriks/i/x3lyKj/voldsomt-uvaer-flere-ras>

68 <https://www.vg.no/nyheter/innenriks/i/aP3EXE/vanskelige-kjoereforhold-flere-steder-i-landet-disse-veiene-er-stengt>

69 https://www.nrk.no/trondelag/nytt-uvaer-pa-vei-inn-over-midt-norge-_ -kraftig-vind-kan-gi-alvorlige-skader-1.15812670

70 <https://www.dagbladet.no/nyheter/forbindelsen-brutt/78191937>

71 <https://www.nrk.no/nyheter/vikafjellet-kan-bli-stengt-pga.-uvaer-1.16252160>

Sjøtrafikksentralens opplysninger om fartøyene oppankret på Kystverkets forhåndsgodkjente nødhavn på Strandvikflaket og som NRK ser ut til å mene at har derevet etterretningsvirksomhet mot NATO og Norges ubåter.

Dato område	Fartøy	Henvist/ønsket shelter
20.12.2013 - 25.12.2013: Strandvikflaket	“Mekhanik Kraskovskiy”, IMO: 8904458, MMSI: 273116000	Innvilget shelter pga dårlig vær.
22.02.2014 - 24.02.2014 Strandvikflaket	“Mekhanik Fomin”, IMO: 8904381, MMSI: 273112800	Innvilget shelter pga dårlig vær.
09.01.2015 - 17.01.2015: Strandvikflaket	“Mekhanik Tyulenev”, IMO: 8904446, MMSI: 273111000	Har ikke denne registrer som shelter. Er registrert som normalt anløp i SSN av agent og ankret av los. Ankring behandles av FOH
16.03.2017 - 17.03.2017: Strandvikflaket	“Mekhanik Tyulenev”, IMO: 8904446, MMSI: 273111000	Har ikke denne registrer som shelter. Er registrert som normalt anløp i SSN av agent og ankret av los. Ankring behandlet av FOH
21.11.2020 - 22.11.2020: Strandvikflaket	“Kapitan Kokovin”, IMO: 9279422, MMSI: 273396150	Har ikke denne registrer som shelter. Er registrert som normalt anløp i SSN av agent og ankret av los. Ankring behandlet av FOH
09.03.2021 - 10.03.2021: Strandvikflaket	“Pola Varvara”, IMO: 9903839, MMSI: 273210550	Har ikke denne registrer som shelter. Er registrert som normalt anløp i SSN av agent og ankret av los. Ankring behandlet av FOH.
16.01.2022 - 17.01.2022: Strandvikflaket	“Mekhanik Makarin”, IMO: 8904379, MMSI: 273115700	Innvilget shelter pga dårlig vær.
30.12.2022 - 31.12.2022: Strandvikflaket	“Matrista”, IMO: 8810451, MMSI: 273447860	Innvilget shelter pga dårlig vær.
10.01.2023 - 12.01.2023: Strandvikflaket	“Volk Arktiki”, IMO: 8024002, MMSI: 273539310	Har ikke denne registrert som shelter seilt inn for ankring, godkjent av FOH. Skipet er ikke lospliktig
08.02.2020 - 09.02.2020: Nordausten	“Mekhanik Pustoshnyy”, IMO: 8904422, MMSI: 273114000	Innvilget shelter pga dårlig vær.

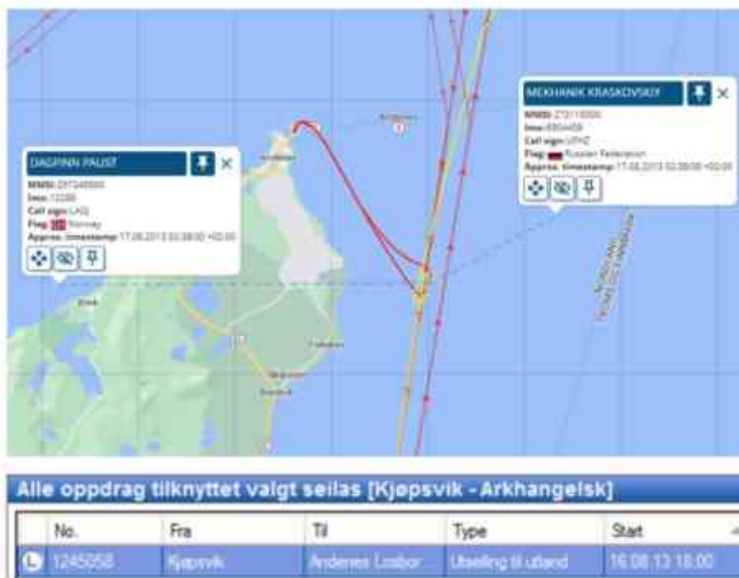
Appendiks 3: Frakteskipet

- MEKHANIK KRASKOVSKIY IMO 8904458
 - 25. februar 2013

«Mekhanik Kraskovskiy» seiler sørlig kurs, henter losen øst av Andenes 25. februar 2013 omtrent klokken 12:05.

- 17. august 2013

«Mekhanik Kraskovskiy» seiler nordlig kurs, setter av losen øst av Andenes 17. august 2013 omtrent klokken 02:38.

Figur 39: Kystverkets saksnummer 2022/1781, dokumentnr. 80

○ 5. april 2015

«Mekhanik Kraskovskiy» sørlig kurs, henter losen øst av Andenes 5. april 2015 omtrent klokken 20:11.

○ 19. desember 2015

Figur 40: Kystverkets saksnummer 2022/1781, dokumentnr. 80

Alle oppdrag tilknyttet valgt seilas [Myrnesan Ankring - Freifjorden 1]

No.	Fra	Til	Type	Start
2122046	Myrnesan Ankring	Andenes Løslor	Kustseilas	19.12.15 15:00

«Mekhanik Kraskovskiy» seiler sørlig, treffer los øst av Andenes 19. april 2015 omtrent klokken 00:02 og seiler til ankringsplass.

«Mekhanik Kraskovskiy» seiler nordlig, treffer los ankringsplass 19. april 2015 omtrent klokken 16:14.

o 18. januar 2017

Alle oppdrag tilknyttet valgt seilas [Goole - Arkhangelsk]

No.	Fra	Til	Type	Start
2220645	Lødingen Løslor	Andenes Løslor	Innsjelling fra utland	17.01.17 21:00

«Mekhanik Kraskovskiy» nordlig kurs, setter av losen øst av Andenes 18. januar 2017 omtrent klokken 04:04.

o 25. juni 2018

Alle oppdrag tilknyttet valgt seilas [Onega - Lødingen Ankring]

No.	Fra	Til	Type	Start
2431230	Andenes Løslor	Lødingen Ankring	Innsjelling fra utland	25.06.18 18:00

«Mekhanik Kraskovskiy» sørlig kurs, henter losen øst av Andenes 25. juni 2018 omtrent klokken 18:50.

Figur 41: Kystverkets saksnummer 2022/1781, dokumentnr. 80

○ 1. januar 2020

«Mekhanik Kraskovskiy» sørlig kurs, henter losen øst av Andenes 1. januar 2020 omtrent klokken 10:46.

Figur 42: Kystverkets saksnummer 2022/1781, dokumentnr. 80

Appendiks 4: Taurus utenfor Andøya

- TAURUS IMO 9657961
 - 24. januar 2016

«Taurus» nordlig kurs, setter av losen øst av Andenes 24. januar 2016 omtrent klokken 19:44.

Figur 43: Kystverkets saksnummer 2022/1781, dokumentnr. 80

Appendiks 5: Passering av ubåt ved Tønsnes i 2023

Posisjonen ble funnet ved hjelp av krysspeiling fra bildene til NRK, 22:08 inn i andre episode, se figur 30.

Peiling 1: Gatelys nummer 5 på veien ut til kaia,⁷² og den sørlige lyskastermasta på kaia.⁷³

Peiling 2: Gatelys nummer 6 vestover langs Tønsvikvegen fra avkjøringa til kaia,⁷⁴ og den østlige siden av eneboligen i Tønsvikvegen 704.⁷⁵ Krysspeiling: NRK filmet [herifra](#).

72 <https://norgeskart.no/#!?project=norgeskart&layers=1002&zoom=15&lat=7742370.78&lon=659840.26&markerLat=7742370.78&markerLon=659840.26&p=searchOptionsPanel>

73 <https://norgeskart.no/#!?project=norgeskart&layers=1002&zoom=15&lat=7742946.93&lon=659928.17&markerLat=7742946.93&markerLon=659928.17&p=searchOptionsPanel>

74 <https://norgeskart.no/#!?project=norgeskart&layers=1002&zoom=15&lat=7742181.16&lon=659568.97&markerLat=7742181.16&markerLon=659568.97&p=searchOptionsPanel>

75 <https://norgeskart.no/#!?project=norgeskart&layers=1002&zoom=15&lat=7742595.78&lon=659679.29&markerLat=7742595.78&markerLon=659679.29&p=searchOptionsPanel>